

Kuntalehti



4 / 26

Tietoa ja
johtamista

Nuorille
ovet auki

**Vahva ja
onnellinen**



Haluatko tehdä parempia päätöksiä?

Jokaisessa Kuntalehden numerossa käsitellään kunta-alan ajankohtaisia teemoja monipuolisesti – johtamisen, koulutuksen, hankintojen ja kuntien elinvoiman näkökulmista.

Varmista siis, että saat tämän tehtäväsi kannalta olennaisen työvälineen käyttöösi! Lukemalla Kuntalehteä voit tehdä parempia päätöksiä.

Tilaa Kuntalehti itsellesi, tai pyydä ryhmätarjous: kuntalehti.fi/tilaa

PAREMPIA PÄÄTÖKSIÄ TIEDOLLA JA KOHTAAMISILLA

Kuntalehti



Kuva: Messukeskus

Alan merkittävin ammattilaistapahtuma

Sosiaali- ja terveydenhuollon ATK-päivät on alan merkittävin ammattilaistapahtuma, joka kerää vuosittain yhteen yli 2 000 osallistujaa.

ATK-päivät järjestetään 25.-27.5. ensimmäistä kertaa Helsingin Messukeskuksessa.

Finnish Consulting Group järjestää tapahtuman yhteistyössä Helsingin kaupungin, HUS:n, THL:n, KELA:n ja Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy:n kanssa.

Vuodesta 1975 järjestetty tapahtuma on eri taustaisten ammattilaisten kohtaamispaikka.

Seminaarista saa tuoreita tietoja siitä, mitä on opittu ja millaisia ratkaisuja muut ovat jo onnistuneesti toteuttaneet.

Tapahtumassa on monipuolisen seminaarin lisäksi muun muassa laaja näyttely.

Laajalla näyttelyalueella pääsee myös tutustumaan uusiin teknologioihin, ohjelmistoihin ja laitteisiin konkreettisesti.

Jouni Lampinen

Kuukauden luetuimmat

- | | | |
|--|---|---|
| 1. TYÖPAIKKAUUTISET
Kelan johtajaksi
46 hakijaa | 2. UUTISET
Julkisoikeuden professori: "Laine-tapauksessa nyt tarkan juridisen miettimisen paikka" | 3. MIELIPITEET
Salassapitositoumukset eivät koske valtuutettuja |
|--|---|---|



Karolin Lundström.
Kuva: Jouni Lampinen

Uusia avaimia liikkumiseen

Ruotsissa sijaitsevan Uppsalan kaupungin liikunta- ja vapaa-aikalautakunnan puheenjohtaja **Karolin Lundström** painottaa, että yksi liikkumista edistävä ratkaisu ei ole ikinä tarpeeksi kaikille.

Helsingissä vierailut Lundström haluaa kertoa myös suomalaispäättäjille, että ensimmäinen liikkumista estävä raja-aita ei ole motivaatiokysymys.

- Vaan se on siinä, miten helposti tai vaikeasti pääsee liikkumaan. Aasukkailla on erilaisia tarpeita.

- Tarvitaan yhteistyötä eri sektoreiden välillä, koska liikkuminen on kehittynyt paljon uusiin suuntiin. Tarvitaan matalan kynnyksen paikkoja liikkua. Ja sitten on seurattava ja mitattava, miten muutokset vaikuttavat heidän liikkumiseensa.

Jouni Lampinen

Innostavia tapahtumia, uutta tietoa

Tässä Kuntalehdessä tapaat monta ihmistä ja asiaa. Vieraillemme muun muassa Espoossa, jossa kaupunginhallituksen puheenjohtaja **Mervi Katainen** kertoo työstään ja ajatuksistaan Espoosta. Mikä onkaan Espoon identiteetti?

Millaisia esimerkkejä tekoälyn käytöstä Suomen kunnissa on? Mistä se tieto tulee, jolla johdetaan? Kuka tuottaa tietoa, kuka johtaa?

Tapaamme Nuva ry:n uuden puheenjohtajan **Roger Penterin**. Käymme Kirkkonummella datakeskustyömaalla. Kuulemme myös, mitä datakeskuksista sanotaan Lappeenrannassa ja Mikkelissä.

Tässä lehdessä ennakoitaan lyhyesti tulevia kunta-alan tapahtumia, joita muuten riittää. Lähiaikoina ovat edessä Kunnallisjohdon seminaari, Sosiaali- ja terveydenhuollon ATK-päivät, Kuntien digiviikko ja Kuntapuheenjohtajapäivät. Ja paljon muuta.

Tapahtumien tärkeä anti on ihmisten kohtaaminen, vertaistuen saaminen, tiedon löytäminen, keskustelut. Tapahtumissa kohtaavat myyjät ja asiakkaat tai asiantuntijat ja päättäjät, jotka myöskin pääsevät kertomaan esimerkeistään ja näkemyksistään.

Tiina Ojut

Tiina Ojutkangas
Päätoimittaja



KUNTALEHTI 4/2026 Parempia päätöksiä tiedolla ja kohtaamisilla.



109. vuosikerta
ISSN 1236-0066
Aikakausmedian jäsen

JULKAISIJA
KL-Kustannus Oy

Postiosoite
Kuntatalo,
Toinen linja 14
00530 Helsinki

PÄÄTOIMITTAJA
Tiina Ojutkangas

TAITTO JA ULKOASU
KRUT, krut.fi

KANSI
Kuva: Laura Oja

Juttuvinkit, tiedotteet ja mielipiteet
toimitus@kuntalehti.fi

Onko jutussa virhe?
Lehti korjaa olennaiset asiavirheet viipymättä. Oikaisupyynnöt: toimitus@kuntalehti.fi

ILMOITUKSET
Mediakortti:
kuntalehti.fi/mediatiedot
Työpaikkailmoitukset:
asiakaspalvelu@
kuntamediat.fi

Mainosmyynti
Marianne Kaartoaho
Puh. 040 708 6640
marianne.kaartoaho@
kuntalehti.fi

Inkeri Valtonen
Puh. 040 717 8614
inkeri.valtonen@
dorimedia.fi

Painopaikka
PunaMusta Oy

TILAUKSET
kuntalehti.fi/tilaa
asiakaspalvelu@
kuntamediat.fi
Puh. 050 599 6681



/KUNTALEHTI

23



Espoon kaupunginhallituksen puheenjohtaja Mervi Katainen tietää, millaista on tehdä töitä voimakkaasti kasvavassa kaupungissa.

Kuva: Markus Sommers

Sisällys

7 **Kuntabarometrin tulokset kiinnostavat**

NÄKÖKULMA

8 **Kunnalla on tehtävää tarjotessaan kestävä liikenteen ratkaisuja**

10 **Töitä ja valintoja**

KOLUMNI

11 **Ethän sinäkään liikoja vaatisi**

12 **Digiviikko antaa sopivasti vauhtia uuden vaiheen kynnyksellä**

13 **Mielipiteet**

PÄÄKIRJOITUS

16 **Vaalit tulevat, oletko valmis**

17 **Rahan perässä Säkylään**

23 **Asiallinen tyyppi Espoon johdossa**

29 **Joko luottamusta on tai ei ole**

KUNTAJOHTAJAN BLOGI

33 **Rakennammeko Suomea, joka kehittyy?**

34 **Datakeskukset lupaavat paljon**

39 **Datakeskus on Mikkelille iso juttu**

41 **Lappeenranta riemuitsi datakeskuksesta**

42 **Mielipiteet**

ONNELLISUUSKIRJOITUS

45 **Ylisukupolvinen päätöksenteko luo vahvoja yhteisöjä**

46 **Mistä tulee tieto, jolla johdetaan**

ESITTELYSSÄ

50 **Onnellisuutta etsiessä kunta vahvistuu**

PYKÄLÄPEIKKO TUTKII

54 **Hyvä virkakieli säästää hermoja ja vähentää valituksia**

ESITTELYSSÄ

55 **Roger Penter avaa nuorille ovia päätöksentekoon**

PÄÄTTÄVÄT ELIMET

58 **Haloo, haloo, kuuleeko Seinäjoen muuttajapuhelin!**

LAKIPALSTA

59 **Tietosuojakielellä suostumus ei aina tarkoita lupaa**

55



Nuorisovaltuustoilla on oltava suora aloiteoikeus, vaatii Nuva ry:n puheenjohtaja Roger Penter. Kuva: Jouni Lampinen

58



Muuttohaaveisiin on vastattava, tietävät Seinäjoen kaupunginjohtaja Jaakko Kiiskilä, kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Paula Risikko sekä seinäjokinen Diili-voittaja Arttu Seppälä. Kuva: Seinäjoen kaupunki

11 **Minusta jarru on siinä, että me emme odota elämältä kovinkaan paljoa**

kirjoittaa Anna Perho.



SEMINAARI-MATKA

■ Kunnallisjohdon seminaari Jyväskylässä vetää puoleensa eri puolilta Suomea kuntaväkeä

■ Esimerkiksi Etelä-Savosta Juvalla lähtee aktiivinen joukko seminaariin, kunnanjohtaja Mervi Simoska kertoo

■ Menemme sinne useamman kunnan yhteiskyydillä, joten verkostoituminen alkaa jo matkalla, jatkaa Mervi Simoska

Mikael Pentikäinen viihtyi Kunnallisjohdon seminaarissa viime vuonna Kuopiossa. Kuva: Akseli Muraja, Suomen Yrittäjät

Kuntabarometrin tulokset kiinnostavat

Kuntaväki ja yrittäjät suuntaavat seminaariin, jossa paljastetaan, miten yrittäjät arvioivat kuntien onnistuneen.

Teksti Jouni Lampinen

Suomen Yrittäjät järjestää loppuunmyydyin ja perinteisen Kunnallisjohdon seminaarin 20.-21.5. Jyväskylässä.

Runsaalla ja laadukkaalla asiantuntijajoukolla varustettu tapahtuma vahvistaa yrittäjien ja kuntatoimijoiden yhteistyötä.

Kuntien ja yritysten välinen yhteistyö sujuu myös arjen keskellä yleisesti ottaen hyvin, vahvistaa Suomen Yrittäjien toimitusjohtaja **Mikael Pentikäinen**.

- Lähes poikkeuksetta halutaan panostaa kunnan ja yritysten väliseen vuoropuheluun. On todella tärkeää, että yhteistyö toimii paikallisesti.

Kun molempien osapuolien tarpeet ymmärretään, sitten voidaan tehdä yhteistyötä elinvoiman vahvistamiseksi, hän jatkaa.

Yritykset pärjäävät

Vuoden 2026 seminaari tarjoaa ajankohtaisia teemoja, asiantuntevia puheenvuoroja ja rakentavaa vuoropuhelua suomalaisen kuntakentän ja yritys yhteistyön tulevaisuudesta.

- Meillä on tosi kiinnostava ohjelma, Pentikäinen kertoo.

Tämän vuoden seminaarin aikana riittää paljon pohdittavaa sen suhteen, miten julkista taloutta saataisiin vahvistettua.

- Iso osa yrityksistä pärjää hyvin. Julkinen talous on isoissa ongelmissa.

Yrittäjät pyrkivät osaltaan etsimään ratkaisuja julkisen talouden ongelmiin.

Kunnallisjohdon seminaarin aikana julkaistaan Kuntabarometri. Kuntabarometri on Suomen Yrittäjien kysely, jolla kartoitetaan joka toinen vuosi kuntien ja yrittäjien yhteistyötä.

Yrittäjät kertovat, miten yhteistyö on sujunut kunnissa.

- Sitä kautta saadaan kuntiin työkaluja yhteiseen kehittämiseen. Saimme Kuntabarometriin ennätysmäärän vastaajia, noin 12 000, Pentikäinen sanoo.

Tätä odotetaan

Keski-Suomessa sijaitsevan Konneveden kunnanjohtaja **Mika Pasanen** kertoo, että odottaa jännittäen barometrin tuloksia.

- Barometri on meille hyvä työkalu, joka antaa tietoa kunnan eri osa-alueista. Se antaa hyvää vertailutietoa. Olemme pärjänneet barometrin mukaan hyvin pienten kuntien joukossa.

Satakunnassa sijaitsevan Merikarvian kunnanjohtaja **Juha Vasama** kertoo myös odottavansa innolla Kuntabarometrin tuloksia.

- Yhdessä yrittäjien kanssa odotetaan tuloksia, hän tarkentaa.

Kanta-Hämeessä sijaitsevan Riihimäen kaupunginjohtajan **Jouni Eho** mukaan tämänvuotiseen Kuntabarometriin kohdistuu isoja odotuksia.

- Kuntabarometri on meille tärkeä mittari yritysmyönteisyyden seuraamiseen. Olemme tiivistäneet vuoropuhelua yrittäjäjärjestön kanssa ja lisänneet seudullamme elinkeinoliittistä yhteistyötä naapurikuntien kanssa, Eho sanoo.

Barometrin tulokset ovat yksi kuntastrategian mittareista Juvalla, sanoo kunnanjohtaja **Mervi Simoska**.

- Ne antavat myös osviittaa siitä, mitä olisi syytä parantaa. Juvalla meidän on tarkoitus käydä tulokset läpi yhdessä elin-

keinoelämän järjestöjen kanssa. Samalla sovimme yhteisistä kehittämistavoitteista, Simoska kertoo

Nuorille töitä

Suomen Yrittäjien toimitusjohtaja Mikael Pentikäinen on tyytyväinen, kun yrittäjiä kuunnellaan kunnissa.

- Kunnilla on mahdollisuuksia auttaa kasvua hakevia yrityksiä, Pentikäinen näkee.

Esimerkiksi kuntien edistämät yrityspalvelut ja kaavoitusasiat voivat osaltaan vahvistaa elinvoiman kehittymistä.

Samalla Pentikäinen painottaa alueellisen elinkeinopolitiikan merkitystä.

- Alueellinen yhteistyö on tärkeää.

Työllisyysalueita tarkastellessa korostuu kuntarajat ylittävän yhteistyön merkitys.

Yhteistyö ei tarkoita sitä, että kuntien välillä ei olisi myös keskinäistä kilpailua.

Kunnat kilpailevat keskenään esimerkiksi siitä, minne yritykset sijoittavat toimintojaan. Se on tervettä kilpailua.

- Ja pitää virkeänä, Pentikäinen lisää.

Joka tapauksessa alueellinen ja maakunnallinen yhteistyö on kaikkien etu. Kukaan ei pärjää yksin näinä aikoina.

- Tämä suhdannetilanne on tosi vaikea kuntien kannalta. Kunnille koituu isoja kustannuksia työttömyydestä.

Työllisyyden vahvistamisessa kunnilla ja yrityksillä riittääkin paljon yhteistä työsarkaa, Suomen Yrittäjien toimitusjohtaja jatkaa.

- Kuntien, työllisyysalueiden ja yritysten yhteistyö on aivan keskeistä, jotta löydetään piilossa olevia työpaikkoja ja löydetään sopivia työntekijöitä. Tässä tilanteessa kannan erityistä huolta nuorten työllisyystilanteista. On tärkeää, että heille saadaan nyt kesätyöpaikkoja.

”
Yhdessä yrittäjien kanssa odotetaan tuloksia.



Yhdessä helpompi huomina

Uusi asianhallintajärjestelmämme Akaasia on saatavilla!

- Arvioitu käyttökokemukseltaan erinomaiseksi
- Helpottaa asianhallintaa prosessit ja käyttäjän toimintapolut huomioiden

Liity Triplanin palveluiden tyytyväiseksi asiakkaaksi!
Ota yhteyttä myynti@triplan.fi

Triplan Oy | p. (03) 647 4460 | www.triplan.fi



Kuvitus KRUT Collective, krut.fi

Kunnalla on tehtävää tarjotessaan kestävän liikenteen ratkaisuja

Arjen matkoilla suuri vaikuttavuus ilmastoon, hyvinvointiin ja terveyteen. Kunnan on tarjottava kestävän liikenteen ratkaisut arkeen.

Kysely Päijät-Hämeen kuntien viranhaltijoille osoitti, että kunnan rooli kestävän liikenteen mahdollistajana on edelleen melko käyttämätön vipuvoima osassa kuntia. Liikenteen päästöjen vähentäminen vaatii ennen kaikkea strategista otetta, jossa poliittiset päätökset ja arjen ratkaisut kohtaavat toisensa.

Kestävien kulkutapojen osuus on vain noin kolmannes kaikista matkoista Päijät-Hämeen alueella. Potentiaalia muutokseen on siis runsaasti. Yksityisautoilua korostavassa liikkumiskulttuurissamme toteuttaminen on kuitenkin kaukana yksinkertaisesta.

LIKKUMISTAPA ON AINA HENKILÖKOHTAINEN valinta, mutta kunnan rooli on tehdä kestävästä vaihtoehdoista helppoja ja houkuttelevia. Kunnat toimivat erilaisista lähtökohdista, ja ratkaisut on aina sovittava paikallisiin olosuhteisiin ja käytettävissä oleviin resursseihin. On eri asia kehittää kaupunkikeskustaa kuin haja-asutusaluetta.

Olemme mukana Lahden kaupungin ja LAB-ammattikorkeakoulun yhteisessä, EU:n osarahoittamassa Kestävän liikenteen pilotit Päijät-Hämeessä (KELPO) -hankkeessa, joka edistää liikenteen käyttövoima- ja kulkutapamuutosta alueella.

Hankkeen kautta olemme kerryttäneet kuntien käyttöön arvokasta tietoa, jota voidaan hyödyntää myös laajemmin. Korostamme, ettei kestävän liikkumisen edistäminen voi olla yksittäinen hanke. Pysyvät muutokset onnistuvat, kun kestävä liikkuminen tukee parhaimmillaan useita kunnan tavoitteita ja kytkeytyy luontevasti osaksi strategiaa ja budjetointia.

Kestävän liikkumisen teemat kytkeytyvät nähdäksemme jo nyt usein hyvinvointiin, ilmastotavoitteisiin, joukkoliikenteen kehittämiseen ja keskusta-alueiden elinvoimaan, mutta ilman selkeää kokonaisuohjausta. Juuri tässä näemme yhden suurimmista kehityskohteista: strateginen

selkeys lisääisi vaikuttavuutta.

KELPO-hankkeen yhdessä selvityksessä kestävän liikenteen asiantuntijat tarkastelivat kolmea keinoa, joilla kunnat voivat vaikuttaa liikenteen päästöihin Päijät-Hämeessä: sähköisen liikenteen edistämistä, kaupunkipyöräjärjestelmiä sekä katuverkon nopeusrajoituksia. Vaikutukset syntyvät muutoksista, jotka vähentävät henkilöautolla ajettuja kilometrejä ja vauhdittavat siirtymistä pois polttomootoriautoista.



Kunnissa kaivataan lisää tietoa toimenpiteiden todellisista päästövaikutuksista.

SUURIN PÄÄSTÖVÄHENNYPOTENTIAALI LIITTYY SÄHKÖISTYMISEEN. Julkisen latausinfraan lisääminen vauhdittaa siirtymää silloin, kun se mahdollistaa uutta sähköistävää liikennettä. Yksittäinen pikalatauspiste

voi parhaimmillaan vähentää päästöjä kymmenistä satoihin CO₂-tonneihin vuodessa. Vaikutus kuitenkin riippuu esimerkiksi alueesta, käyttöasteesta ja siitä paljonko alueella on ennestään latausmahdollisuuksia.

Kaupunkipyöräjärjestelmien laajentamisen päästövaikutus on pienempi, mutta paikallisesti merkittävä. Kun järjestelmä korvaa automatkoja ja kytkeytyy joukkoliikenteeseen, kuntakohtainen päästövähenys voi olla kymmenistä jopa yli 200 tonniin vuodessa.

Nopeusrajoitusten alentaminen vaikuttaa päästöihin epäsuoremmin. Sen merkitys syntyy kulkutapamuutoksista, sillä autoilun hidastuminen tekee kävelystä, pyöräilystä ja joukkoliikenteestä suhteellisesti houkuttelevampia. Pelkkä ajonopeuden lasku ei automaattisesti vähennä polttoaineenkulutusta.

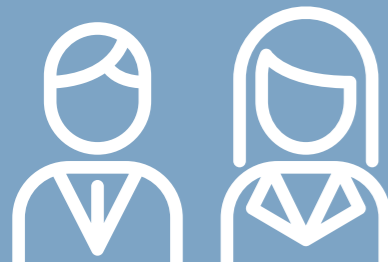
KELPO-hankkeen keskeinen viesti kuntapäätäjille on toimenpiteiden yhdistämisen vaikuttavuus. Yksittäiset ratkaisut jäävät helposti marginaaliin, mutta laajemat kokonaisuudet, kuten infrastruktuurin kehittäminen yhdistettynä viestintään ja kannustimiin voivat muuttaa käyttäytymistä pysyvämmiin.

Myös tiedolla johtamisen merkitys korostuu. Kunnissa kaivataan lisää tietoa toimenpiteiden todellisista päästövaikutuksista, myös työmatkaliikkumisen, koulumatkojen ja logistiikan osalta. Parempi tietopohja auttaa kuntia tekemään entistä vaikuttavampia ja perustellumpia päätöksiä.

Kunta ei tietenkään voi päättää, miten sen asukkaat liikkuvat. Mutta kunta voi päättää, millaisia vaihtoehtoja se arkeen tarjoaa.

Aino Kulonen
ilmastopäällikkö, Lahden kaupunki

Annukka Heinonen
projektipäällikkö, LAB-ammattikorkeakoulu



TÖITÄ JA VALINTOJA

Teksti Jorma Ylönen

KOLUMNI



Henri Tanskanen aloittaa kaupunginjohtajana syyskuun alussa. Varkauden kaupunginvaltuuston puheenjohtaja, SDP:n kansanedustaja Timo Suhonen (vas.) onnitteli Tanskasta valintakokouksen jälkeen 20. huhtikuuta. Kuva: Henri Tanskanen albumi

Huhtikuun valinnat: Tanskanen Varkauteen, Lepojärvi Rääkkylään

Alkuvuodesta alulle laitettavat maaliin kuntajohtajavalinnat nytkähtävät maaliin loppupeuvään aikana. Huhtikuun aikana valintansa ehtivät saada valmiiksi Varkaus ja Rääkkylä.

Varkauden kaupunginvaltuusto valitsi 20. huhtikuuta **Henri Tanskanen** uudeksi kaupunginjohtajaksi reilulla ääntenerolla. Juuan kunnanjohtajana työskentelevä Tanskanen sai valtuuston virkavaalissa 33 ääntä ja viimeksi Kärsämäen kunnanjohtajana toiminut **Juha Jukkola** 2 ääntä.

Tanskanen aloitti Juuan kunnanjohtajana keväällä 2020. Sitä ennen hän oli työskennellyt Maahanmuuttoviraston palveluksessa ylitarkastajana ja tiiminvetäjänä. Tanskanen sanoo löytäneensä kuntajohtajan työstä oman kutsumuksensa.

– Se on minulle enemmän kuin pelkkä työ, se on elämäntapa. Pääsen siinä käyttämään hyvin omia vahvuuksiani ja ominaisuuksiani: analyttisyyttä, oikeudenmukaisuutta, empaattisuutta ja vahvaa tahtoa viedä yhteiskunnallisia asioita eteenpäin. En voisi kuvitellaakaan tekväni tässä hetkessä muuta työtä.

Hieman alle 20 000 asukkaan Varkaus on

kokoaan suurempi teollisuuskaupunki, ja talouden suhdanteet keikuttavat kaupungin taloutta. Tanskanen sanoo, että seuraavan hallituksen hallitusohjelma on Varkauden kannalta elintärkeä.

– Talous pitää saada kasvutoimilla kuntoon, ja tässä muutoksessa vahvat teollisuuskaupungit kuten Varkaus ovat aivan keskeisessä asemassa. Hallitusohjelmassa pitäisi olla rohkeutta. Esimerkiksi uusi Saimaan kanava pitäisi saada nyt valmisteluun, eikä odotella mitä tapahtuu. Nopeaa liikenneinfraa ei ole ja tiet ovat huonossa kunnossa.

Pulmien selättäminen ei ole Tanskanen mukaan kiinni ainakaan Varkauden kaupungin toimista.

– Varkauden logistinen asema on hyvä, suunta on selkeä ja tahtoa muutokselle löytyy. Henkilökunta on motivoitunutta ja ammattimaista. Poliittinen keskustelukulttuuri ensiluokkaista.

Tanskanen aloittaa Varkauden kaupunginjohtajana syyskuun alussa, mutta ryhtyy perehtymään tulevaan työmaahansa jo kesällä. Hän muuttaa perheineen Varkauteen.

Lepojärvi palaa kuntajohtajaksi Rääkkylän valtuusto valitsi **Tommi Lepojärven** yksimielisesti uudeksi kunnanjohtajaksi 27. huhtikuuta.

Lepojärvi palaa kunnanjohtajaksi reilun kymmenen vuoden jälkeen: hän on toiminut Ruukin kunnanjohtajana 2004–2006 ja Keminmaan kunnanjohtajana 2007–2013. Viime vuosina hän on työskennellyt erilaisissa opeustehtävissä.

Kunnanjohtajavuosiensa jälkeen hän on toiminut Keminmaassa kunnallisissa luottamustehtävissä keskustan edustajana, muun muassa kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen puheenjohtajana. Tällä hetkellä hän on Keminmaan kunnanvaltuutettu ja Lapin hyvinvointialueen aluevaltuutettu.

Pohjois-Karjalan maisemat ovat Lepojärvelle tuttuja, sillä hän opiskellut maatalous- ja met-



Tommi Lepojärvi. Kuva: Keminmaan kunta

sätieteiden maisteriksi Joensuussa ja asunut kolmessa pohjoiskarjalaisessa kunnassa työuransa alkutaipaleella.

– Mielenkiinnolla odotan, että pääsen tutustumaan kunnan henkilökuntaan ja päättäjiin. Kunnat ovat niin erilaisia, että minulla on varmasti paljon oppimista, Lepojärvi sanoi valintansa jälkeen.

Puhdasta mukavuutta matonpesuun.

Kysy lisätietoja ja pyydä tarjous!

Antti Matonpesulaatit ja mattomankelit

SUOMEN SÄILIÖNPÄÄTY OY

Pinotie 7 33470 YLÖJÄRVI Puh (03) 3484666 www.sailionpaaty.com info@sailionpaaty.com

Ethän sinäkään liikoja vaatisi

Komediasarjassa *Moderni Perhe* paljastettiin onnellisen avioliiton salaisuus. Se selittää myös, miksi Suomi on jälleen maailman onnellisin maa.

Salaisuuden paljasti tv-perheen isä **Phil Dunphy**: lower your expectations, laske odotuksiasi.

Se nauratti, kunnes tajusin löytäneeni kiivaasti etsityn näkymättömän jarrun. Listaan tässä muutaman aiemman epäilyn: poliitikot, yritysjohtajat, pääomasijoittajat, maahanmuuttajat, start-up-sijoittajat, puolueet, etätyötä tekevät, kuluttajat, tekoälyn käyttöä kaihtavat myyjät, naiset, jotka eivät synnytä.

Minusta jarru on siinä, että me emme odota elämältä kovinkaan paljoa. Me olemme tyytyjiä.

Tämä on hyvä näin, tai ainakin ihan ok, ei minun niin väliä, ei meidän takia tarvitse. Ei ole sattumaa, että yksi rakastetuimmista kansanlauluistamme menee näin: Eihän elämä paljoa antanut / sateenkaari päättyi nakikioskille / ravintolapöytä oksentaville naurettiin / Oo-oo-oo.

TYTYMISELLE ON HIENOMPIKIN TERMI, CANTRIL-ANALYYSI. Yksinkertaistaen siinä kuvitellaan tikkaat, joiden huipulla on paras mahdollinen elämä, jonka voit saavuttaa, ja alhaalla henkilökohtainen helvetti. Suomalainen tönöttää nastakengistään kiinni tarttuneena keskiaskelmalla, eikä edes uneksi paremmasta. Ja se on onnellisuuden ongelma.

Jähmeys on supervoimamme, ja siitä voi hektisessä maailmassa olla joskus hyötyä. Kynisemmässä katsannossa tyytyminen on sitä, että usko tikkailla kapuamiseen on nollassa. Jos et usko parempaan, olet tyytyväinen siihen mitä on.

Ja kun Suomea katsoo tyytyjän silmin, kaikki puutteet vaikuttavat vain loogisilta. Miksi meille pitäisi esimerkiksi tarjota julkista terveydenhuoltoa, kun sen alasajosta ei seuraa mitään? Joku mummo soittaa Kansanradioon ja se siitä.

Palvelukulttuurista en edes jaksa aloittaa. Tyytyjien maassa sen tiivistymä on bongaamani itsepalveluhotelli, jonka nimi oli Painu hiiteen. Se on muuten ihan hyvä ohje kaikille alle 40-vuotiaille, jotka haluavat elämän. Halpoja lentoja saa vielä.

IHMINEEN SOPEUTUU LÄHES MIHIN TAHANSA olosuhteisiin ja alkaa pitää niitä normaalina, kuten historiakin on monin tavoin opettanut. Tikkaiden alasektorilla tönöttävän kannalta elämä on ennustettavaa ja sikäli tyydyttävää, koska hallinnan tunne on mielen tärkein ravintoaine. Ei tämä hääviä ole, mutta ainakin tiedän mitä tapahtuu huomenna ja ylihuomenna.

Niinpä nukkavieruus ja alakulo voi jatkua ikuisesti, kun kukaan ei enää koe sitä suoranaisesti huonoksi, kyllä tää meille kelpaa. Laulan vain mukana, kun tämä kappale soi:

Enhän minäkään liikoja vaatisi / Jotakin, jolla tarjoaisin illan / Elatusmaksut lottokupongilla kuittaisin / Oo-oo-oo.



Anna Perho on kirjoittaja ja yritysvalmentaja, joka asuu kunnassa.



Jos et usko parempaan, olet tyytyväinen siihen mitä on.



Julkisen tietohallinnon muutosjohtamiseen perehtynyt Aleksis Kopponen oli yksi esiintyjistä digiviikolla viime vuonna. Kuva: Kuntaliitto

Digiviikko antaa sopivasti vauhtia uuden vaiheen kynnyksellä

Tekoälyn palaset alkavat loksahdella paikoilleen kunnissa.

Teksti Jouni Lampinen

Kuntien digiviikko järjestetään kesäkuun ensimmäisellä viikolla, 1.-5.6.

Digiviikon aikana esiin nousee kuntien digitalisaatiokehitykseen liittyviä ajankohtaisia aiheita, kysymyksiä ja huolia.

Digiviikko on osoittanut jo aiempina vuosina hyödyllisyytensä, vahvistaa Kuntaliiton digitalisaatio ja tietoyhteiskunta-asioiden johtaja **Elisa Kettunen**.

- Digiviikko on saanut hyvää palautetta. Sen takia jatkamme tätä.

Kuntien tilanteet ja digitarpeet vaihtelevat, ja sitäkin kautta kokemukset digiviikosta vaihtelevat.

Joka tapauksessa jokaiselle digiasioista kiinnostuneelle löytyy jotakin mielenkiintoista.

Keskiviikkona ja torstaina kokoonnutaan Kuntatalolle. Näinä päivinä asiasisällön lisäksi korostuvat kohtaamiset, kun verkostoidutaan ja keskustellaan kasvotusten eri aiheista.

- Sitten digiviikkoon kuuluu kolme etäpäivää, jotka ovat maanantai ja tiistai sekä perjantai. Webinaareihin on helppo osallistua, mistä päin Suomea tahansa, Kettunen kertoo.

Kalenteri käytössä

Kuntaliitto on kuntien asiantuntijatukena digikehityksessä vuodesta toiseen ja pitkin vuotta.

Siitä on osoituksena vuosittain järjestettävän digiviikon lisäksi digisummit, joka on torstaisin pidettävä etätilaisuus kuntien digikehittäjille.

Matalan kynnyksen ohjelmalle on tilausta, sillä digiasiat koskettavat laajalti kuntien työntekijöitä, Kettunen jatkaa.

Digiviikolla riittää teemoja on laidasta laitaan ja eri toimialueita koskien.

Erittäin monen kunnan tietohallinnossa on jo hyvissä ajoin katsottu Kuntaliiton tapahtumakalenterin kautta aukeavia ohjelmamateriaaleja digiviikosta puhujineen.

- Lainsäädäntöön, tekniseen kehitykseen ja rahoitukseen liittyvät muutokset vaikuttavat osaltaan siihen, miten digitalisaatio etenee töissä, Kettunen kertoo.

Ilmoittautuminen digiviikon lähipäiviin päättyi tiistaina 19.5.

Innostusta ilmassa

Digiviikot on ilmainen julkisen sektorin toimijoille.

- Digiviikolla on mahdollisuus kuunnella, millaisia ratkaisuja on tehty muissa kunnissa, sanoo **Tanja Paananen** Kuntaliiton digitiimistä.

Kuntaväellä on mahdollisuus tavata valtionhallinnon edustajia ja yrittäjiä. Tiedossa on myös ajankohtaisia opinnäytetöitä ja tutkimuksia koskien kuntien digitalisoitumista ja tietohallintoa.

Tanja Paananen kertoo, että tekoälystä ja datasta riittää puhetta digiviikoilla tänäkin vuonna.

- Puhumme myös, miten ihmisiä johdetaan digimuutoksessa. Digiturvallisuus ja -suvereniteetti kulkevat digiviikon aikana mukana omana teemanaan sekä muiden aiheiden yhteydessä.

Paananen pohtii, että kunnissa on kenties ollut hieman edottava tunnelma tekoälyn suhteen ja nyt on ilmassa uudenlaista otetta tähänkin asiaan.

- Havaitseen innostuneisuutta tai vähintäänkin halua oppia.

Harrastus on lapselle arvokas, vaikka se olisi maksuton

KUN AIKUISET KESKUSTELEVAT lasten harrastamisen hinnasta, keskusteluun hiipii usein myös eri harrastusten keskinäinen arvottaminen.

Julkisissa keskusteluissa on noussut esiin ajatus, että jos seuraharrastukset käyvät liian kalliiksi, vaihtoehtona on koulun maksuttomat kerhot. Tämä kuulostaa käytännölliseltä, mutta samalla siihen sisältyy oletus, että varsinainen harrastus on jotain parempaa ja koulun yhteydessä tapahtuva toiminta vain kevyempi korvike.

Juuri tämä kertoo paljon tavastamme puhua harrastamisesta.

Kerho-sana kantaa mielikuvaa jostakin kevyemmästä ja vähemmän merkityksellisestä kuin varsinainen harrastus. Lapselle ero ei kuitenkaan ole itsestään selvä.

Jos tekeminen tuntuu omalta, siihen haluaa palata, siinä oppii uutta ja löytää paikan muiden joukosta, kyse on aidosta harrastamisesta riippumatta siitä, tapahtuuko se musiikkiluokassa, nuorisotilassa tai koulun liikuntasalissa.

Kun lapsi kuulee olevansa mukana vain kerhossa, hän ei välttämättä tunnista itseään harrastajaksi, vaikka osallistuu säännöllisesti, huomaa kehittyvänsä ja odottaa toimintaa viikosta toiseen. Harrastajidentiteetti rakentuu kokemuksesta, että minäkin osaan, kehityn ja olen osa yhteisöä. Juuri siinä on pystyvyyden ydin: tunne siitä, että omilla taidoilla ja tekemisellä on merkitystä.

SANOILLA ON VÄLIÄ, sillä ne vaikuttavat siihen, mikä tunnustetaan harrastamiseksi ja mitä pidetään "oikeana" harrastuksena.

Maksuton harrastus koulupäivän yhteydessä on monin tavoin arvokas. Se purkaa esteitä, jotka liittyvät hintaan, kulkemiseen, aikatauluihin ja siihen, että kaikissa kodeissa arjen voimavarat eivät jakaudu samalla tavalla. Monelle lapselle juuri koulupäivän ympärille rakentuvassa harrastuksessa syntyy ensimmäinen kokemus siitä, että jokin tekeminen tuntuu aidosti omalta ja tärkeältä. Siksi se liittyy suoraan myös keskusteluun kokonais-koulupäivästä ja lasten arjen rakentumisesta.

Harrastaminen luo myös suhdetta muihin ihmisiin. Yhteiset säännöt, jaettu tekeminen ja mahdollisuus tulla näkyväksi

omien vahvuuksien kautta tekevät harrastamisesta tärkeän myös osallisuuden ja kotoutumisen näkökulmasta.

Harrastamisen määritelmä ei ole vain käsitteellinen kysymys. Se vaikuttaa siihen, mitä opimme näkemään harrastamisena, mitä mittaamme ja millaisia vaikutuksia pidämme olennaisina. Harrastuksella pitäisi tarkoittaa toimintaa, jossa ohjaus, toistuvuus tai yhdessä tekeminen rakentavat lapselle kokemusta omasta kehittämisestä ja ryhmään kuulumisesta.

Kaikki vapaa-ajalla tapahtuva tekeminen ei rakenna samalla tavalla pitkäjänteistä oppimista, kuulumisen kokemusta tai tunnetta siitä, että on itse harrastaja. Koulun yhteydessä tapahtuva ohjattu ja säännöllinen toiminta voi kuitenkin rakentaa ne

aivan yhtä hyvin kuin mikä tahansa muu harrastus, kun toiminnassa on jatkuvuutta, ryhmä ja ohjaaja, joka tunnistaa lapsen kehityksen.



Harrastaminen luo myös suhdetta muihin ihmisiin.

KUN HALLITUS KÄYNNISTÄÄ alueellista kokonaiskoulupäiväpilottia, harrastamisen määritelmä tulee väistämättä pöydälle. Se ei ole tekninen yksityiskohta vaan poliittinen valinta, joka ratkaisee, kasvaako lapsi harrastajaksi vai jääkö hän pelkästään osallistujaksi tilastossa.

Samalla määritetty, säilyykö koulun yhteydessä tarjottu harrastaminen aidosti matalan kynnyksen toimintana niille lap-

sille, joille se on ensimmäinen tai helpoimmin saavutettava mahdollisuus harrastaa. Julkisesti rahoitetun toiminnan tehtävä on madaltaa kynnyksiä ja avata polkuja myös niille, jotka eivät vielä ole mukana missään.

Lapselle harrastus ei ole vähemmän oikea siksi, että se tapahtuu koulun jälkeen koululla. Ratkaisevaa on, että hän voi tunnustaa olevansa harrastaja.

SANNA LESONEN

Johtava asiantuntija, lasten ja nuorten harrastaminen, Vantaan kaupunki Luottamushenkilö, Porvoo

KIMMO SILLANMIKKO

Erytisasiantuntija, Espoon kaupunki

Älä hanki tekoälyä väärin

Tekoälyn käyttöönotto voi parantaa julkisia palveluita merkittävästi. Jotta tekoälystä saa parhaan hyödyn, sitä ei kuitenkaan pitäisi hankkia ominaisuutena, vaan osana prosessia, kirjoittaa ohjelmistoyhtiö Visma Aquilan teknologiajohtaja Henri Lehtonen.

Tekoäly on tullut ryminällä julkisiin hankintoihin. Yhä useammassa kilpailutuksessa sitä edellytetään jopa pakollisena vaatimuksena. Tavoite on ymmärrettävä: julkinen sektori etsii keinoja parantaa tuottavuutta ja sujuvoittaa palveluita. Ongelmana on, että tekoälyä koskevat vaatimukset lisätään usein hankintailmoitukseen ennen kuin markkinoilla olevat vaihtoehdot, tekniset reunaehdot ja prosessien todellinen kehitystarve on selvitetty.

Tekoäly nähdään helposti irrallisena ominaisuutena, joka voidaan määrittää tarjouspyyntöön samalla logiikalla kuin raportointityökalu tai uusi käyttöliittymä.

Todellisuudessa tekoäly toimii vain silloin, kun koko prosessi on suunniteltu sen näkökulmasta. Jos näin ei tehdä, lopputuloksena voi olla ratkaisu, joka täyttää vaatimukset paperilla, mutta ei tuota arjessa odotettua hyötyä.

Ongelman todellinen juurisyy voikin löytyä hankinnan valmistelusta.

TEKOÄLY EI KORJAA huonosti toimivaa prosessia. Jos lähtökohtana on monimutkainen, manuaalinen tai pirstaleinen toimintamalli, tekoäly jää helposti päälleliimatuksi lisäkerrokseksi. Julkisissa hankinnoissa tämä näkyy vaikeasti todennettavina vaatimuksina.

Moni jättää hankintailmoituksessa määrittelemättä, mihin ongelmaan tekoälyä käytetään ja miten sen tuottamaa arvoa mitataan. Tällöin palveluntarjoajat joutuvat vastamaan epämääräisiin vaatimuksiin, ja ratkaisun todellinen hyöty jää epäselväksi.

Lähtökohtana ei siis voi olla teknologia, vaan prosessi. Ensimmäinen on ymmärrettävä, mitkä työvaiheet kärsivät tehottomuudesta tai turhasta käsityöstä. Vasta sitten voidaan arvioida, olisiko tilanteessa paras ratkaisu todellakin tekoäly vai muunlainen automaatio.

JULKISISSA OHJELMISTOHANKINNOISSA markkinavuoropuhelu tarjoaa tähän alikäytetyn työkalun. Siihen ei pitäisi suhtautua muodollisena lisävaiheena, vaan hankinnan onnistumista tukevana keskusteluna, jossa tilaaja ja toimittajat voivat yhdessä täsmentää tarpeita, ratkaisuja ja toteutusvaihtoehtoja.

Hyvin toteutettu markkinavuoropuhelu parantaa tarjouspyynnön laatua sekä vähentää tulokannanvaraisia vaatimuksia ja hankinnan riskejä. Erityisesti tekoälyä koskevissa vaatimuksissa tämä on olennaista, sillä niiden vaikutukset ulottuvat myös esimerkiksi vastuu- ja tietosuojakysymyksiin.

KUN ONGELMA MÄÄRITELLÄÄN OIKEIN, teknologia voidaan valjastaa käyttöön tehokkaasti ja mitattavien tuloksin.

Hyvä esimerkki tekoälyn tuloksellisesta hyödyntämisestä on tapa, jolla kehitimme omaa Solveon M2 -matkalaskujärjestelmäämme. Tavoitteena oli tunnistaa prosessista ne työvaiheet, joissa aikaa kuluu eniten, ja vähentää manuaalista työtä. Lopputuloksena oli merkittäviä kustannussäästöjä, nopeampi laskujen läpimeno ja parempi käyttäjäkokemus – ilman että tekoälyn lisäämistä nostettiin itseisarvoksi. Asiakkaille tekoälyavusteisuus ei näy muuten kuin taustaprosessin jouhevoitumisena.

Oleellista on, että teknologia palvelee työtä, ei päinvastoin.

JULKISEN SEKTORIN EI PIDÄ painaa jarrua tekoälyn hyödyntämisessä. Oikein käytettynä se voi parantaa kansalaisten palveluja merkittävästi. Yhtä tärkeää kuin kunnianhimo on kuitenkin hankintamalli, joka tukee onnistumista.

Paras lopputulos syntyy, kun prosessiin ja tavoitteisiin paneudutaan huolellisesti. Tällöin tekoäly löytää luontevan paikkansa osana ratkaisua ja alkaa tuottaa arvoa myös käytännössä.

HENRI LEHTONEN
Teknologiajohtaja, Visma Aquila Oy

”
**Oleellista on, että
teknologia palvelee
työtä, ei päinvastoin.**

Suomen Yrittäjien Elinvoimakunta- koulutukset

Tutustu koulutukseemme ja vahvista kuntasi menestystä!

LUE LISÄÄ: me.yrittajat.fi/kunta

Yrittäjät

Vaalit tulevat, oletko valmis

Kuntavaaleihin on kolme vuotta, mutta eduskuntavaaleihin vain vuosi. Kuhina käy, kun ehdokkaita etsitään. Monessa paikassa etsintä sulaa maanitteluksi.

Monet ehdokkaat ja tulevat kansanedustajat ovat myös kuntapäätäjiä. Kansanedustajista noin kahdeksankymmentä prosenttia on luottamushenkilöitä myös kunnissa.

Mutta miten ihmiset saadaan äänestämään ja kenen tehtävä se on? Kuinka fiksit tyypit saadaan ehdokkaiksi. Jokaisen tehtävänä on muistaa, että vaalit on demokratiassa loistava tapa vaikuttaa.

TUOREEN TUTKIMUKSEN MUKAAN kuntavaaleista on tullut entistä vahvemmin valtakunnallisen politiikan "välivaalit", johon vaikuttaa valtakunnallinen hallitus-oppositioasetelma.

Raportin laatijat **Marianne Pekola-Sjöblom** Kuntaliitosta, **Sami Borg** Kunnallisalan kehittämissäätiöstä, **Sari Pikkala** Åbo Akademiä ja **Jussi Westinen** Tampereen yliopistosta jakavat yhteisen huolen kuntademokratian kehityksestä ja tulevaisuudesta.

Kuntavaalien äänestysaktiivisuus on laskenut suurimmissa kaupungeissa keskimääräistä vähemmän. Niissä pormestariehdokkaat ja valtakunnallisesti tunnetut kärkiehdokkaat tekevät vaaliasettelmaasta osalle äänestäjistä kiinnostavamman.

Kuntavaaliehdokkaiden kokonaismäärä on pudonnut jyrkästi viime vuosikymmeninä. Tämä on todellinen huolenaihe. Samalla ehdokkaiden ja valittujen ikärakenne vanhenee vauhdilla. Marianne Pekola-Sjöblom huomauttaa, että Suomi on ollut jo pitkään jumbosijalla kuntavaalien äänestysaktiivisuudessa muihin Pohjoismaihin verrattuna.

SUOMI ON MONENLAISESSA MURROKSESSA ja säästöpainneiden alla. Säästöjä voidaan tehdä fiksimusti. Niitä voidaan tehdä pakosta. Parhaat säästöt voivat syntyä rohkeasti toimintaa muuttamalla. No helppo on sanoa, kun ei tarvitse olla päättäjänä selittämässä äänestäjille, miksi on välttämätöntä tehdä yhteistyötä, päätyä kuntaliitokseen tai yksinkertaisesti luopua jostain.

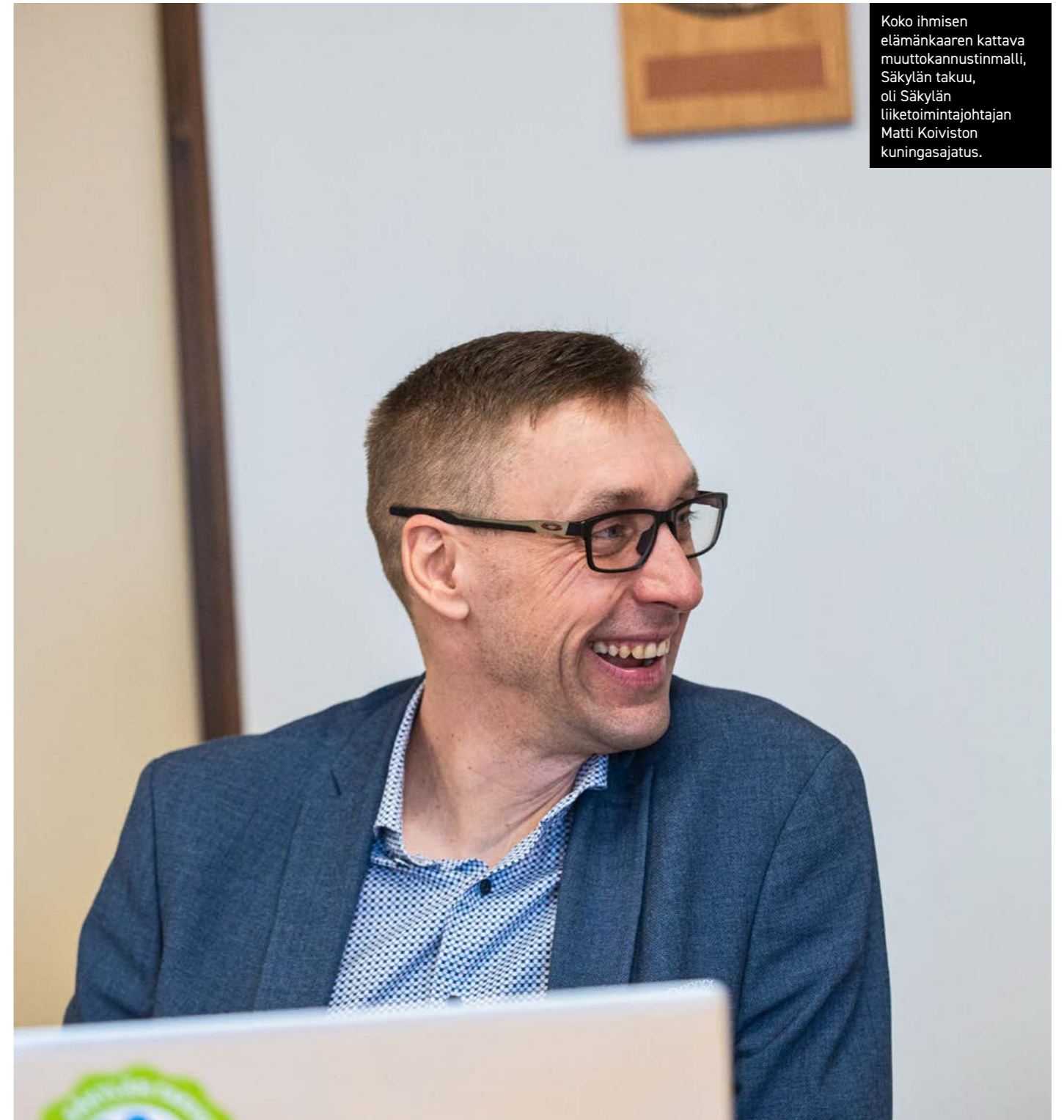
Kuntaliiton toimitusjohtaja pohti HS:n haastattelussa kuntien tulevaisuutta ja oikeaa määrää. Nyt Manner-Suomessa on 292 kuntaa. Tulevaisuudessa niitä on varmasti vähemmän.

Tarvitaan tulevaisuuden vaaleissa päättäjiä, jotka uskaltavat kyseenalaistaa nykyisiä rakenteita ja lunastaa mandaattinsa sillä, että ei hoeta vanhoja totuuksia vaan katsotaan realiteetteja silmiin. Parlamentaarinen työ on oikea tapa suunnata tulevaisuuteen.

”

Parhaat säästöt voivat syntyä rohkeasti toimintaa muuttamalla.

Tiina Ojutkangas
on Kuntalehden päätoimittaja



Koko ihmisen elämänsä kaaren kattava muuttokannustinmalli, Säskylän takuu, oli Säskylän liiketoimintajohtajan Matti Koiviston kuningasajatus.

Rahan perässä Säskylään

Vauvabonukset sun muut kannustimet lapsiperheiden houkuttelemiseksi ovat kuntakentällä jo kokeiltu kikka, joten Säskylän kunta päätti nostaa panoksia. Se houkuttelee rahanarvoisin etuuksin asukkaikseen kaikenikäisiä vauvasta vaariin.

Teksti Esko Pihkala Kuvat Lennart Holmberg



- Tämä ei ole meiltä ihan pieni investointi, painottaa Säkyllän kunnan liiketoimintajohtaja **Matti Koivisto**.

- Olemme laskeneet, että jos Pori käyttäisi samantyyppiseen kampanjaan saman verran rahaa suhteessa asukaslukuunsa, niin Porin investointi olisi suuruudeltaan kahdeksan miljoonaa euroa. Puhumme sadasta eurosta per asukas.

Säkyllän kunnanjohtaja **Teijo Mäenpää** ja Säkyllän Yrittäjien puheenjohtaja **Juuso Perkola** nyökkäilevät Koiviston vieressä päättäväisinä. Nyt on lähdetty rohkeasti liikkeelle. Tässä eteläsatakuntalaisessa kunnassa on kertakaikkisesti päätetty ottaa selvää, onko luontaisen poistuman takia pienenevälle asukasluvulle tehtävissä jotain kunnan omin päätöksin.

Ei Säkyllällä sinänsä mitään hätää ole, Mäenpää vakuuttaa. Koko Satakunnan asukasluku on ollut lasku-uralla jo vuosikaudet, mutta Säkyllässä ollaan tulevaisuuden suhteen silti luottavaisia.

Pyhäjärven pohjoisrannalla sijaitsevassa kunnassa on Suomen suurin varuskunta Porin prikaati, monipuolinen maataloussektori, tukeva yritysperusta ja erityisen vahva elintarviketeollisuus. Säkylläläinen pörssi-yhtiö Apetit kuuluu Suomen 500 suurimman yrityksen joukkoon eikä ihan pieni ole sen osittain omistama Sucroskaan.

- Työpaikkaomavaraisuus on Säkyllässä aivan Suomen huippua, se on noin 120. Meillä on 25 prosenttia enemmän työpaikkoja kuin asukkaita, joten muualta käydään töissä meillä, Mäenpää sanoo.

Pullat ja muut paikallisesti valmistetut eväät ovat siis ihan hyvin uunissa.

Tyytyväinen ei kuitenkaan pidä olla, kun asukasluku on tullut vuosien varrella alas 8 000:sta 6 200:aan

ja paikallisilla yrityksillä on pulaa työvoimasta. Siksi Säkyllän kunta on luonut itselleen kunnianhimoisimman muuttokannustinmallin, mitä Suomen kunnissa on nähty.

Säkyllän takuun.

Se oli alun perin Koiviston idea.

Säkyllän takuu on vuodet 2026-27 kattava kaksivuotinen kokeilu, jossa ideana on houkutelua kuntaan lisää asukkaita koko ihmisen elämänkaaren kattavalla muuttokannustinmallilla. Kampanjalle on varattu kunnan talousarviossa yhteensä puoli miljoonaa euroa. Rahapotista höylätään seitsemää eri kohderyhmää edustaville ihmisille rahanarvoisia kannustimia Säkyllään muuttamiseksi.

Kunnanhallitus ihastui ideaan. Se hyväksyi Säkyllän takuun yksimielisellä päätöksellä 23. helmikuuta, ja kampanja käynnistyi heti seuraavana päivänä.

Koiviston mukaan paljon ajatustyötä meni siihen, millaiset ja minkä suuruiset kannustimet luodaan. Avukseen mallin kehittämiseen ja sen markkinoimiseen kunta palkkasi turkulaisen viestintätoimiston Pure Median. Lopulta päädyttiin seuraavanlaiseen malliin, jossa rahakannustin on joka kohderyhmässä suuruudeltaan 500 euroa tai enemmän:

Säkyllän takuu

- Vauvat ja lapset: 500 euron Säkyllä-lahjakortti jokaiselle syntyvälle tai muuttavalle alle kouluikäiselle lapselle. Lisäksi 500 euron kertaerä kaikille 2019-2025 syntyneille säkylläläisille lapsille vuonna 2026.

- Korkeakouluopiskelijat: 500 euron Säkyllä-lahjakortti korvaamaan opiskelun kustannuksia ja kannustamaan pysymään kirjoilla Säkyllässä, vaikka opiskelisi muualla.

Teijo Mäenpää, Juuso Perkola ja Matti Koivisto uskovat, että yrittänyttä ei laiteta. Tavoite on, että Säkyllän takuu kääntäisi Säkyllän asukasluvun kasvuun ja toisi helpotusta paikallisten yritysten rekrytointiongelmien.

”
Vaikka lasten määrä laskee, osallistumisaste nousee. Monen lapsen päiväkotitaival alkaa yhä nuorempaan.



Säkyllän kunnanjohtaja toteaa, että kunnanhallitus hyväksyi Säkyllän takuun yksimielisellä päätöksellä. Säkyllässä ei päätöksenteossa yleensä riidellä, Mäenpää paljastaa.

SÄKYLLÄN KUNTA

- Perustettu vuonna 1869. Köyliö kunta-liitoksella mukaan vuonna 2016.

- Pinta-ala 529 neliökilometriä.

- Asukasluku 6 200.

- Työpaikkaomavaraisuus 120 prosenttia. Suurimpia työnantajia Porin prikaati, Apetit, Sucros ja Länsi-Kalkkuna Oy.

- Tehnyt ylijäämäisen tilinpäätöksen jo seitsemän vuotta putkeen.

- Suomen kielen oppijat: tuki kieliopintoihin ja 500 euron Säkyllä-lahjakortti palkintona kielen oppimisesta.

- Seniorit: 500 euron Säkyllä-lahjakortti tai Terveystalon lahjakortti muuttaville senioreille.

- Asunnonostajat: 5 prosenttia kauppahinnasta tai max. 5 000 euroa muualta muuttavalle asunnonostajalle.

- Lukiolaiset: ilmainen asuminen kahden hengen soluasunnossa Säkyllän lukioon muualta muuttaville (edun arvo noin 250 euroa/kk).

- Työntekijät: Kuuden kuukauden ilmainen asuminen kunnan vuokra-asunnossa rekrytoitavalle työntekijälle, joka muuttaa Säkyllään.

Koivisto tekee kannustinmallista muutaman nos-ton.

- Me esimerkiksi maksamme henkilölle, joka tulee säkylläläiselle työnantajalle työntekijäksi, puolen vuoden asumisen. Se on herättänyt luomistamme kannustimista selvästi eniten kiinnostusta, Koivisto toteaa.

Toinen huomionarvoinen seikka on, että Säkyllä houkuttelee asukkaikseen senioreitakin. Se edustaa kuntakentällä uutta ajattelua, jossa eläkeläiset nähdään kustannustaakan sijaan ostovoimana, vapaaehtoistoimijoina ja yhteisön rakentajina.

- Emme tiedä mitään muuta kuntaa kuin Säkyllän, joka houkuttelisi senioreita asukkaikseen, Mäenpää sanoo.

Suomalaisissa kunnissa on kokeiltu erilaisia muuttokannustimia kuten vauvabonuksia. Miksi Säkyllässä haluttiin mennä pidemmälle ja tehdä koko elämänkaaren kattava muuttokannustinmalli?

- Se on säkylläläinen tapa. Jos kerran tehdään, niin sitten oikein tehdään, Mäenpää vastaa.

- Se sopii myös hyvin kunnan strategiaan, jossa nostetaan esiin rohkeus kaikessa tekemisessä, Koivisto komppaa.

Toki päätöksenteon pohjaksi oli tehty myös taustatutkimusta, joka osoitti, että vauvabonusten kaltainen kevytkampanja ei riitä. Täytyy mennä syvemmälle, jotta voisi saada tuloksia.



Vähenevää asukaslukua lukuun ottamatta Säkyliällä pyyhkii muuten ihan hyvin. Kunnan tilinpäätös on ollut ylijäämäinen jo seitsemän vuotta putkeen.

– Me tutkimme hieman muiden kuntien vastaavanlaisia kampanjoita ja niiden menestystä. Huomasimme, ettei yksittäisillä kampanjoilla ole ollut juurikaan vaikutuksia kuntien asukaslukuun. Ei ole välttämättä Säkyliän takuullakaan, mutta tuleepahan ainakin kokeiltua, Koivisto tiivistää pelin hengen.

Kalleimman yksittäisen Säkyliän takuuta koskevan päätöksen Säkyliän päättäjät näyttävät tehneen hienotunteisuussyistä. Kampanjan hyväksymisen yhteydessä kunnanhallitus nimittäin lisäksi päätti, että kaikki Säkyliän vuosina 2019–2025 syntyneet, alle kouluikäiset lapset saavat 500 euron arvoisen Säkyliä-lahjakortin.

Näitä lapsia on Säkyliässä 247.

– Tällä me halusimme osoittaa, että Säkyliän nykyiset asukkaat ovat meille aivan yhtä tärkeitä kuin uusina asukkaina tänne muuttavat. Tällaista ei ainakaan ole tehty missään muussa kunnassa Suomessa. Se on meille yli 100 000 euron kustannus, Koivisto toteaa.

Säkyliän Yrittäjien puheenjohtaja Juuso Perkola uskaltaa väittää, että Säkyliä on Suomen kuntien parhaimmistoa, mitä tulee kunnan ja paikallisen yrityselämän väliseen yhteistyöhön.

Kyse ei ole Perkolan mukaan pelkästään siitä, että yrityksissä ollaan tyytyväisiä kunnan ripeisiin lupaprosesseihin. Sen lisäksi kunta harjoittaa aktiivista elinkeinopolitiikkaa, mistä Säkyliän takuu on tuorein esimerkki.

Kampanja ei välttämättä ratkaise paikallisten yritysten rekrytointiongelmia, mutta ainakaan kuntaa ei voi syyttää yrityksen puutteesta.

– Kunta antaa rekrytointiin konkreettista apua, kun se kustantaa uusille muuttaville työntekijöille puolen vuoden asumisen ja työperäisille maahanmuuttajille kielikurssin kansalaisopistossa. Me emme yrityksissä näe Säkyliän takuuta minään imagokampanjana vaan ihan konkreettisena tekemisenä, Perkola jakaa kunnalle kiitosta.



Kunta antaa rekrytointiin konkreettista apua, kun se kustantaa uusille muuttaville työntekijöille puolen vuoden asumisen

Perkolan mukaan Säkyliän takuu tuo paikallisille yrityksille myös suoraa rahallista hyötyä. Se johtuu siitä, että iso osa kaikista kampanjan kannustimista jaetaan ihmisille Säkyliä-lahjakortteina, mikä on ihan oma, erillinen tarinansa.

Maria Tyyster ja Kristiina Helminen, kaksi paikallista yrittäjäaktiivia, saivat vuonna 2021 ajatuksen Säkyliä-lahjakortista. Tuumasta toimeen ryhtyttyään he perustivat Helmi-Tuotanto Oy:n hallinnoimaan lahjakorttijärjestelmää, joka tukisi paikallista kivijalkayrittäjyyttä.

Mäenpää ja Koivisto selittävät, miten järjestelmä toimii.

– Yritys liittyy lahjakorttijärjestelmään pientä maksua vastaan. Kun asiakas sitten käyttää esimerkiksi sadan euron Säkyliä-lahjakortin jossain paikallisessa liikkeessä, niin Helmi-Tuotanto ottaa siitä viisi prosenttia omiin hallintokuluihinsa, Koivisto sanoo.

– Jos siis harkitset vaikkapa kummitytöllesi lahjan

hankkimista, niin hankkimalla sadan euron Säkyliä-lahjakortin se raha jää tänne Säkyliään paikallisille yrityksille sen sijaan, että se olisi jonkun suuren, kaupungissa sijaitsevan liikeketjun lahjakortti, Mäenpää avaa.

Tällaisen lahjakorttijärjestelmän olemassaolo suurensti puolsi Säkyliän takuun kaltaisen mallin luomista. Säkyliä-lahjakortti antoi kunnalle keinon varmistaa, että verovaroista jaetut kannustimet jäisivät joka tapauksessa pyörimään Säkyliän paikallistalouteen.

Säkyliän takuu vastavuoroisesti antoi välittömän piristysruiskeen Säkyliä-lahjakortille. Kristiina Helminen mukaan lahjakortissa mukana olevien yritysten määrä on kaksinkertaistunut 45 yritykseen sen jälkeen, kun Säkyliän takuu -kampanja alkoi.

Oripääläiset **Tarmo Lankinen** ja **Tiina Varho-Lankinen** ovat ostaneet Säkyliästä Pyhäjärven rannalta tontin, jolle he alkavat rakentaa omakotitaloa.

Tarmo Lankinen on jo eläkkeellä ja Tiinanakin kohta.

Miksi Oripäähän juurtuneet ihmiset haluavat muuttaa eläkepäivikseen naapurikuntaan Säkylään?

- Koska lapset vievät talon ja yrityksen, Tiina Varho-Lankinen nauraa.

Lankiset ovat broileri- ja nautatilayrittäjiä, jotka ovat toteuttamassa tilallaan sukupolvenvaihdon. Kun lapset jäävät pitämään tilaa, Lankiset päättivät lähteä pois jaloista omaan rauhaan. Loppusijoituspaikkaa miettiessä valinta kohdistui Säkylään.

Lankiset toteavat, että Säkylän takuulla ei ollut mitään tekemistä heidän muuttopäätöksensä kanssa, sillä tonttikauppa oli tehty jo aiemmin. Heille on joka tapauksessa jo ilmoitettu, että uusina asunnonrakentajina he saavat kunnan kampanjalupauksen mukaisesti enintään 5 000 euron Säkylä-lahjakortin kampanjan julkistamisen jälkeen syntyneiden rakennuskustannusten kattamiseen.

Lankisten mielestä Säkylän takuu -kampanja kuulostaa viisaalta vedolta.

- Minä mietiskelin näitä lukuja. Jos kunta tekee tähän kampanjaan 500 000 euron panostuksen, niin siitä osahan kuittautuu jo sillä, jos joku perhe muuttaa Säkylään ja rakentaa tänne 500 000 eurolla omakotitalon, koska Säkylässä on paljon rakennuspalveluyrityksiä, joista talonrakentaja saa lähes kaiken tarvitsemansa, Tarmo Lankinen toteaa.

Tiina Varho-Lankisesta on todella arvostettavaa, että Säkylä toivottaa avosylin tervetulleeksi myös seniorikansalaiset.

- Yleensä seniorit nähdään kunnissa kustannus-

taakkana. Ajattelun suunnanmuutokseen on varmasti vaikuttanut se, että terveydenhuollon kustannukset ovat siirtyneet kunnilta hyvinvointialueiden vastuulle, Varho-Lankinen pohtii.

Säkylän kunnalla tuntuisi olevan Säkylän takuussa pelkkää voitettavaa.

Puolen miljoonan euron budjetista huolimatta riskit ovat veronmaksajille pienet. Mikäli uusia asukkaita ei tule, kannustinrahatkin säästyvät. Maksetuista kannustimista suurin osa jää puolestaan pyörimään kotikylään Säkylä-lahjakorttien ansiosta.

Koivisto toteaa, että kampanjasta ei aiheudu kannustimien päälle muita kustannuksia kuin Pure Median palkkiot ja muita markkinointikustannuksia.

- Lisäksi kansalaisopiston kielikurssin järjestämisestä tulee joitakin kustannuksia, Koivisto sanoo.

Kunnanjohtaja Teijo Mäenpään mukaan kunta on asettanut Säkylän takuulle kolme tavoitetta.

- Se, että Säkylän asukasluvu kääntyy kasvuun. Se, että paikalliset yritykset saavat avoimiin työpaikkoihinsa lisää hakijoita. Ja se, että Säkylän yleinen tunnettavuus kasvaa, Mäenpää luettelee.

Mäenpään ja Koiviston mukaan kunnassa on laskettu, että Säkylän takuuseen budjetoitu puoli miljoonaa riittää 5-20 uuteen säkyläläiseen kohderyhmää kohti.

- Ja mielellämme kasvatamme Säkylän takuun -budjettia, jos tulijoita onkin enemmän, Mäenpää hymyilee. ■

SUJUVAMPAA ARKEA TEKNOLOGIAN ELINKAARIHALLINNALLA



Terveydenhuolto ja IT elävät murroksessa.

Teknologian rooli kasvaa, ja samalla kasvavat myös kustannus-, tietoturva- ja vastuullisuuspaineeet.

Me autamme teitä keskittymään ydintehtäväänne – laadukkaaseen hoitoon.


Tarjoamme julkiselle sektorille joustavan tavan hankkia IT- ja terveysteknologia palveluna. Rahoitusmallimme avulla välttätte suuret kertainvestoinnit ja saatte paremman näkyvyyden sekä hallinnan laitekantaanne.


Kun teknologia on hallittua, se toimii laadukkaana hoidon mahdollistajana!





Tutustu palveluihimme:

MIKSI VALITA CHG-MERIDIAN?

 Teknologia palveluna:
Hanki IT- ja lääkintälaitteet yhdellä kuukausimaksulla koko elinkaaren ajan – hankinnasta tietoturvalliseen käsittelyyn.

 Vastuullinen arvon maksimointi:
Huolehdimme laitteiden tietoturvaksesta ja jälleenmyynnistä käyttöiän päättyessä – pidentäen elinkaarta ja vähentäen ympäristövaikutuksia.

 Varmista saatavuus:
Jos laitehinnat tai toimitusajat haastavat, voit hyödyntää kauttamme myös käytettyjen ja uudenveroisten laitteiden vuokrausta.

 Yhtenäinen hallinta:
Tuomme IT:n ja terveysteknologian saman hallintamallin alle, vapauttaen resursseja ydintoimintaan.

Asiallinen tyyppi Espoon johdossa

Mervi Katainen on päätoiminen kaupunginhallituksen puheenjohtaja Espoossa, jolla on ison kasvukaupungin haasteet ja maan paras veto- ja pitovoima.

Teksti Ville Miettinen Kuvat Markus Sommers



Espoon kaupunginhallituksen puheenjohtaja Mervi Katainen (kok.) korostaa asiapohjaista yhteisten asioiden hoitamista.

Mervi Kataisesta ei tullut ammattiurheilijaa, mutta urheilu kuuluu aktiivisen espoolaisen elämään koko ajan.



MERVI KATAINEN

■ Syntynyt 1978 Vihdissä

■ Valtiotieteiden tohtori. Väitöskirja "Poliitikkojen ja virkamiesten välinen epäluottamus Suomessa: esiintyminen, syyt ja vaikutukset" (Helsingin yliopisto, 2023)

■ Espoon kaupunginhallituksen puheenjohtaja

■ Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen aluevaltuuston puheenjohtaja

■ Nuva ry:n kunniapuheenjohtaja

■ Perhe: Puoliso Jyrki ja tyttäret Saara ja Veera

■ Lemmikki: Käyttölinjainen cockerspanieli Sisu

■ Harrastukset: jalkapallo, futsal, tennis, salibandy, seikkailu-urheilu, pyöräily, hiihto, lukeminen ja kulttuuririennot

■ Jalkapallosaavutukset: Suomen cupin voitto 1997 (MPS), SM-hopeaa 1997 (MPS), SM-pronssia 1998 (KontU)

Kun **Mervi Katainen** oli kuusitoistavuotias ja vielä sukunimeltään Kuittinen, hän ilmoitti vanhemmilleen siirtävänsä Malmin Palloseuraan pelaamaan jalkapalloa.

Kuittiset asuivat Vihdin luoteiskulmassa Jokikunnan kylässä. Automatka harjoituksiin Koillis-Helsinkiin vei lähes tunnin suuntaansa.

Vanhemmat kuljettivat lahjakasta tytärtään harjoituksiin kuusi kertaa viikossa puolentoista vuoden ajan, kunnes tämä sai ajokortin.

– Se vaati heiltä melkoista venymistä, Katainen muistelee hymyillen kolmisenkymmentä vuotta myöhemmin.

Treenimatkat kuluivat läksyjä lukien. Lukiossa Katainen johti oppilaskuntaa ja kun Vihtiin perustettiin Uudenmaan ensimmäinen nuorisovaltuusto, hän johti sitä.

Samaan aikaan, kun hän pelasi jalkapalloa Suomen huipulla, syytti kipinä yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Se polku on johtanut Suomen toiseksi suurimman kaupungin vallan huipulle – mutkien kautta, kuten elämässä usein käy.

Vaikka politiikassa on väistämättä kyse vallasta ja sen käytöstä, Espoon kaupunginhallituksen puheenjohtaja Mervi Katainen (kok.) korostaa asiapohjaista yhteisten asioiden hoitamista. Verkkosivuillaan hän esittelee "Asiallisen tyyppin huoneentaulun".

Asiallisen koruton on myös Kataisen työhuone Espoon valtuustotalossa. Aulan äänet kantautuvat huoneeseen, jonka kalustuksena ei ole designsohvia.

Talo itsessään on harvinaisuus ja huokuu arvokkuutta: se on suunniteltu nimenomaan valtuuston käyttöön. Se on myös viimeinen jäljellä oleva alkuperäinen rakennus Espoon keskukseen 1970-luvulla rakennetusta virastokorttelista.

Virastokortteliin suunnitellusta Espoolaistentalosta, jossa olisi niin hallinnon tilat kuin kaupunkilaisten palveluja, syntyy mahdollisesti toteuttamispäätös toukokuussa.

Espoo elää kasvun ja suurten hankkeiden aikaa. Se merkitsee kiireitä päätöisille kaupunginhallituksen puheenjohtajalle.

Kataisen työnkuvaan kuuluu hallintosääntöön kirjattuna poliittisen keskustelun johtaminen ja ryhmien välisen dialogin käyminen. Toinen päätehtävä on vuoro vaikutus viranhaltijoiden kanssa. Työn kolmas ulottuvuus on kontakti kaupungin asukkaisiin.

– Se voi olla hyvin käytännönläheistä. Usein kaupunkilaiset ovat omien asioidensa tai alueensa asioista yhteydessä. On kiva, että he uskaltavat olla yhteydessä ja tulee niin paljon yhteydenottoja.

Ylipäättään työpäivien monipuolisuus viehättää.

– On kokoluokaltaan vaihtelevia asioita valtavista

investoinneista arkipäiväisiin asioihin.

Onko Espoolla identiteetti?

Espoon identiteetistä – tai sen puutteesta – on kirjoitettu lehtijuttuja ja kirjoja. Ulkopuolinen saattaa ihmetellä, mistä kohdasta Espoota pitäisi tarttua kiinni, kun kaupunginosat ovat hajallaan.

Juuri tässä on Espoon vahvuus, Mervi Katainen huomauttaa.

– Espoosta tekevät Espoon sen suuralueet. Niillä on jokaisella omanlaisensa identiteetti.

Suuralueita on virallisesti seitsemän: Leppävaara, Tapiola, Matinkylä, Olari, Espoonlahti, Vanha-Espoo ja Pohjois-Espoo.

Kataisen mukaan identiteettiä määrittävät Espoon maine sivistyskaupunkina ja innovaatioiden ja osamisen keskittymänä.

– Tuntuu, että ihmiset ovat siitä ylpeitä.

Tätä tukee myös tuore EVP-indeksimittaus. Konsulttiyhtiö MDI/FCG:n kehittämä EVP-mittaus tarkastelee kuntien veto- ja pitovoimaa 20 avainmuuttujan avulla. Espoo on mittauksen ykkönen ja ainoa suuri kaupunki, joka on kyennyt kasvattamaan veto- ja pitovoimaansa 2020-luvulla.

Pitovoimaa – ja identiteettiä – luo myös viihtyisä asuminen.

– Ennen kuntavaaleja torilla ylivoimainen ykköspalautte on, että pitääkö kaupunki vehreänä ja viihtyisänä, Mervi Katainen sanoo.

Hurja kasvuvauhti paineistaa

Tilastokeskuksen mukaan suomalaisen kuntien mediaanikoko on hitusen vajaa 6 000 asukasta. Sen verran, ja vähän enemmänkin, Espoo kasvaa joka vuosi.

Väestökehityksen vauhdissa pysyminen vaatii viisautta. Kuinka kaikki espoolaiset asutetaan? Kuinka hillitä alueiden sosiaalista eriytymistä? Kaikki espoolaiset eivät suinkaan ole vauraita.

Rakentamisen visiosta vallitsee "aika hyvä" poliittinen yhteisymmärrys, Mervi Katainen sanoo. Siis siitä,

että rakennetaan korkeasti ja tiiviisti metron ja junaradan läheisyyteen, mistä rakentamiskorkeus alenee kohti pientaloalueita.

– Siitä ei tarvitse oikeastaan edes väentää, kaikki ovat sitä mieltä, että se on järkevä tapa.

– Oma pientalo, josta pääsee helposti lenkkipolulle tai koiraa ulkoiluttamaan, on edelleen espoolainen unelma.

Katainen muistuttaa, että Espoon strategiassakin linjataan, että kaupungin kasvua halutaan ohjata kaupungille edullisempaan suuntaan.

– Tähän asti on kasvettu niin paljon kuin ihmisiä on

”
Varmasti on kunnianhimoa ja se näkyy siinä, mitä olen tehnyt

tullakseen. Nyt nähdään, että on järkevää vähän top-puuttaa sitä.

Kasvu haastaa myös palvelutarjonnan. Espoon talousarviokirjassa on seuraavalle 10 vuodelle joko aikataulutettuina tai selvityskohteina 95 päiväkotia ja kouluhanketta, Mervi Katainen kertoo. Siis yksiköitä, jotka on rakennettava, laajennettava tai peruskorjattava.

Investointitarve haastaa kaupungin taloutta, johon kohdistuu myös tasapainotusvaatimus.

Kaupunginjohtaja **Kai Mykkänen** muistutti talousarvioesityksensä yhteydessä, että Espoon taloustilanne on haastavin vuosikymmeniin. Menot kasvavat, investointipaineet jatkuvat suurina, mutta verotulot polkevat paikallaan.

Espoon väestökasvun erityispiirre on, että siitä 86 prosenttia muodostavat vieraskieliset.

- Asukkaistamme 25 prosenttia on vieraskielisiä, mutta aloittavien eka-luokkalaisten kohdalla osuus on jo 30 prosentin luokkaa. Se vaatii uudenlaista ajattelua.

Luovaa ajattelua tarvitaan myös työttömyyden taittamisessa. Vuoden 2025 lopussa Espoossa oli runsaat 19 000 työtöntä. Heistä useampi kuin joka kolmas on vieraskielinen. Nuorten työttömyys lisääntyy yleistä tasoa voimakkaammin.

Kun työllisyyden hoito on nyt kuntien vastuulla, on mahdollista hyödyntää paikallistuntemusta, Katainen näkee.

- Mutta siinäkin tulevat rajat vastaan, mitä kunta voi omilla toimillaan tehdä.

Toisinaan investointien toteutuminen vie aikaa. Tapiolan jalkapallostadionia on puuhattu siitä asti, kun Honka nousi Veikkausliigan kaudeksi 2006. Nyt stadion vihdoin on rakenteilla.

Yhtä kauan on suunniteltu uutta kaupunginteatteria. Se alkaa nousta Tapiolan uudelle Kulttuuriaukiolle vuonna 2027. Sekä teatterin että stadionin on tarkoitus valmistua 2030.

Kulttuuri-investointien toteutumiset ovat hyvä esimerkki siitä, kuinka kaupunkisuunnittelussa vuosikymmenen on lyhyt aikajänne, Mervi Katainen muistuttaa. Stadionin ja teatterin toteutus osuu siis samaan ajanjaksoon talouden sopeuttamisen kanssa.

- On päätetty, että ne ovat elinvoimaa ja vetovoimaa. Niillä osoitetaan, että halutaan olla kulttuurikaupunki, urheilukaupunki, tapahtumisen kaupunki.

Nuorena valtuustoon

Monet muuttavat pääkaupunkiseudulle junan tuomina, mutta Mervi Katainen tuli autolla Vihdistä. Vuosi oli 2005.

Lukion jälkeen jopa jalkapalloammattilaisen ura näytti mahdolliselta. Katainen sai jalkapallostipendin Kansan-

sin yliopistoon. Vuosi Yhdysvalloissa riitti. Suomessakin odotti opiskelupaikka.

- Kun päätin tulla Suomeen opiskelemaan, tein valinnan, että haluan hankkia tutkinnon ja suunnata muulle uralle.

Muuhun uraan kuului jo tuolloin myös kuntapolitiikka. Katainen oli ollut vuonna 1998 perustamassa Suomen nuorisovaltuustojen liittoa (Nuva ry) ja toimi sen ensimmäisenä puheenjohtajana. Nykyään hän on Nuva ry:n kunniapuheenjohtaja.

Vihdin nuorisovaltuustossa kiehtoi vahva yhteenkuuluvuuden tunne. Nuorten asiat yhdistivät.

- Siitä puuttui kokonaan ristiriitaisuus, tavallaan politiikka puuttui.

Työ nuorisovaltuustossa ei ollut jäänyt huomiotta.

Aikaan saavaa nuorta houkuteltiin useaan eri puolueeseen. Kokoomus oli ”melko helppo” valinta.

Katainen valittiin Vihdin kunnanvaltuustoon ja jo ensimmäisen kauden aikana sen varapuheenjohtajaksi parikymppisenä.

- Uskon, että sillä oli yhteys nuva-toimintaan. Ei ajateltu, että nuoruus olisi jokin este.

Kunnianhimoa ilman kohuja

Vuonna 2005 elämä oli muuttunut muutenkin. Puoliso Jyrki oli edellisenä kesänä valittu kokoomuksen puheenjohtajaksi.

Samalla kun Jyrki Katainen toimi valtiovarainministerinä ja pääministerinä, Mervi Katainen teki omaa uraansa Espoon kaupungin sivistystoimessa.

Kun mies siirtyi EU-parlamenttiin, perhe muutti Brysseliin ja Eurooppa-politiikkaa opiskellut Mervi Katainen toimi meppi Henna Virkkusen avustajana.

Sukupuolten välisen tasa-arvon näkökulmasta Mervi Katainen sanoo eläneensä ”onnellisessa kuplassa”. Hän ei koe joutuneensa tinkimään omista tavoitteistaan miehensä uran vuoksi.

- Minulle on ollut koko ajan tärkeää se, että on oma ura ja omat tekemiset. Molemmat teemme omia asioitamme ja olemme tukena toiselle, mitä ikinä tämä tekeekin.

Kokemukset kunnanvaltuutettuna ja puolison uran seuraaminen läheltä johtivat osaltaan siihen, että Mervi Katainen väitteli tohtoriksi vuonna 2023 poliitikkojen ja virkamiesten välisestä epäluottamuksesta.

Politiikkaa on Kataisen mukaan muuttanut erityisesti mediaympäristön muutos. Sosiaalisessa mediassa pitää ottaa nopeasti kantaa kaikkeen. Tällöin tulee myös huteja, joista pakittaminen on kuitenkin hankalaa.

Retoriikan aggressiivisuus on siirtynyt somesta virallisille foorumeille, myös valtuustokeskusteluun.

- Se on minusta huolestuttava piirre. Poliitikassa on

” Missioni politiikassa on tuoda asiapitoista keskustelua



Espoosta tekevät Espoon sen suuralueet. Niillä on jokaisella omanlaisensa identiteetti, sanoo kaupunginhallituksen puheenjohtaja.

aina oltu eri mieltä, kun on erilaisia ideologioita. Ja sehän on hyvästä. Mutta debattia voi käydä hyvin eri sävyillä.

– Ehkä se on ollut missioni politiikassa, että yritän tuoda asiapitoista keskustelua ja asiallista toimintatapaa. Varmaan rasittavuuteen asti korostan sitä, Katainen naurahtaa.

Espoon politiikan sisältä Mervi Kataista kuvaillaan Kuntalehdelle johtajaksi, joka pyrkii huomioimaan erilaiset poliittiset taustat ja puntaroi asioita eri argumenttien valossa.

– Minusta on tärkeää, että asiat määrittävät eikä vain henkilösuhteet, Katainen linjaa.

Katainen on tehnyt asiallisuudestaan brändin.

– Siinä on myös pilkettä silmäkulmassa, hän hymyilee.

Asiallisuudesta saa harvoin revittyä näyttäviä otiskoita. Kataista on kehoitettu tekemään ”jotain räväkkää”.

– Mutta se ei ole sitä, mitä tavoitelen. Arvostan politiikkaa ammattina ja sitä, että asiat etenevät. Se on minulle tärkeämpää kuin otsikot.

Sama pätee kunnianhimpoon. Eräälle toimittajalle oli todettu, että jos Kataisella on kunnianhimpoo, tämä ei ainakaan näytä sitä.

Asian muisteleminen saa Kataisen nauramaan.

– Varmasti on kunnianhimpoo ja se näkyy siinä, mitä olen tehnyt. Olen aina vaatinut itseltäni paljon.

Eduskuntavaaleissa Katainen on ollut ehdokkaana kahdesti. Vuonna 2023 saalis oli reilut 3 800 ääntä. Vuoden 2027 vaaleista hän ei ole tehnyt päätöstä.

– Viihdyn hyvin nykyisessä työssäni.

Sote-rahoitus harmina

Kunnianhimpoo kielii sekin, että Katainen tavoitteli Espoon kaupunginjohtajan paikkaa syksyllä 2024. Valinta oli käytännössä kahden kokoomuslaisen ehdokkaan kisa, jossa Kai Mykkänen vei voiton.

– Olen tyytyväinen, että lähdin mukaan. Prosessi oli mielekäs. En pitänyt yllätyksenä enkä missään nimessä vääränä, että Kai valittiin. Hän on loistava henkilö ja loistava kaupunginjohtaja. Meillä on sujunut yhteistyö todella hyvin.

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja ja kaupunginjohtaja tapaavat paljon kokouksissa, mutta kuten Kataisen työssä muutenkin, merkittävä osuus vaikuttamisesta tapahtuu kokousten välissä.

– Käydään taustoittavaa keskustelua. Soitellaan ja nähdään.

Mervi Katainen toimii myös Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen valtuuston puheenjohtajana. Alueella on hirvittänyt hallituksen esitys sote-rahoituslain päivittämiseksi. Länsi-Uudenmaan kunnanjohtajat pitivät yhteisessä kannanotossaan kestävämmänä, että Uudenmaan sote-rahoitusta leikattaisiin kolme prosenttia, kun muualla maassa leikkaus on vain prosentti.

Rahoituslain uudistaminen tuntuu kannustavuuden irvikovalta, Katainen sanoo.

– Niitä rangaistaan, jotka ovat tehneet etupainotteisesti uudistamistyötä.

Kataisen mielestä alueita tulisi palkita, jos ne saavat väestön voimaan hyvin. Länsi-Uudellamaalla on toteutettu isoja sopeutuksia – kuitenkin niin, että palveluja on kyetty yhteisillä päätöksillä parantamaan, Katainen sanoo.

– Olen harvoin nähnyt missään sellaista päätöksenteon harmoniaa kuin mitä meillä on ollut Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella.

Pää tyhjenee urheillessa

Pää- ja sivutoimisten päättäjätehtäviensä ohessa Mervi Katainen vaikuttaa järjestöissä ja säätiöissä. Haastattelupäivän illaksi on tiedossa Mannerheimin Lastensuojeluliiton tilaisuus. Katainen johtaa järjestön Uudenmaan piiriä.

Muuten illat kuluvat mieluiten urheilun. Jalkapallosta ei tullut ammattia, mutta se on rakas harrastus edelleen. Katainen myös pyöräilee ja pelaa tennistä ja salibandyä. Asiat eivät jää illaksi ja yöksi pyörimään mieleen, kun päästää höyryt ulos liikunnan tarjoaman venttiilin kautta.

– On paljon pitkiä työpäiviä ja usein illalla on viimeiseksi tennistä tai futista. Ei tarvitse kuin pistää kamat päälle, niin pää tyhjenee. □

”
Oma pientalo on edelleen espoolainen unelma

Se on huolenaihe, jos kunnanjohtajan irtisanomiskynnys nousee tarpeettoman korkeaksi, näkee Juha Myllymäki. Kuva: Kuntaliitto, Kimmo Metsäranta



Joko luottamusta on tai ei ole

Selkeys on valttia, jos luottamus kunnanjohtajaan on mennyt ja irtisanomisasia on nostettava pöydälle.

Teksti Jouni Lampinen

Voidaanko kunnanjohtaja erottaa luottamuspuolan takia?

Kyllä voidaan, mutta tällaisessa tilanteessa on oltava tarkkana, että pysytään tiukasti asiassa.

– Epäluottamus on tarkoituksenmukaisuuskysymys ja olennainen näyttö epäluottamuksesta on valtuuston määränemmistön päätös asiassa, Kuntaliiton lakiasianjohtaja **Juha Myllymäki** sanoo.

– Tarkoituksenmukaisuus viittaa oikeustieteessä laajaan harkintavaltaan. Se viittaa päätökseen, joka perustuu siihen, mikä on järkevää, hyödyllistä tai tehokkainta, eikä vain siihen, mikä on lain mukaan sallittua.

Tällaisena epäluottamus on hyvä nähdä.

Luottamusta joko on tai sitä ei ole.

Erikoinen tapaus

Kunnanjohtajien irtisanomisasiat ovat aiheuttaneet hämmennystä muutaman oikeustapauksen kautta viime aikoina. Nämä tapaukset ovat herättäneet kysymysmerkkejä jopa oikeusoppineiden keskuudessa.

Hämeenlinnan hallinto-oikeus kumosi viime talven aikana Sysmän kunnanvaltuuston tekemän päätöksen, jolla kunnanjohtaja **Marketta Kitkiöjoki** irtisanottiin syksyllä 2023.

Sysmän kunta perusteli potkuja luottamuspuolalla, mutta hallinto-oikeuden mukaan luottamuspuolasta ei esitetty riittävästi näyttöä.

Kuntaliiton lakiasianhoitaja Juha Myllymäki myöntää Sysmää koskevan ratkaisun mietittyttävän.

Hallinto-oikeus totesi, että irtisanomiselle ei ollut osoitettu perustetta.

Tämä päätös on ollut kunnanjohtajien irtisanomisasioita katsottaessa kenties se mielenkiintoisin, kun pohditaan, miten asiat etenevät jatkossa.

Myllymäki muistuttaa, että Sysmän kunta on valittanut päätöksestä ja nähtäväksi jää, mitä korkein hallinto-oikeus mahdollisesti tästä tapauksesta toteaa.

Kuntalain pohjalta

Luumäen ex-kunnanjohtaja **Risto Alaheikan** tapaus on myös kiinnostanut laajalti ihmisiä.

Luumäen kunnanvaltuusto erotti Alaheikan viime vuoden tammi-kuussa. Alaheikka vei päätöksen hallinto-oikeuteen. Oikeus katsoi potkut laittomiksi ja kumosi valtuuston päätöksen viime vuoden lopulla.

Tämän jälkeen riidan osapuolet pääsivät sopuun ja valtuusto hyväksyi 233 000 euron erorahan maksamisen kunnanjohtaja Risto Alaheikalle.

Ja sitten on hyvä muistaa Savonlinnan ex-kaupunginjohtaja **Janne Laineen** tapaus. Laine valitti irtisanomisestaan menestyksekkäästi hallinto-oikeuteen.

Savonlinna päätti huhtikuun lopulla valittaa päätöksestä ja kaupunki hakee korkeimmalta hallinto-oikeudelta muutosta erottamisen kumoamiseen.

Lakiasianjohtaja Juha Myllymäki huomauttaa, että hallinto-oikeus ei ottanut edellä mainituissa tapauksissa kantaa irtisanomisen perusteisiin millään tavalla.

Luumäen ja Savonlinnan tapauksista on voinut joillekin syntyä väärä kuva siitä, että epäluottamuksesta voisi riidellä oikeudessa.

– Normaalina viranhaltijaa ei voi irtisanoa epäluottamuksen perusteella. Kuntalain mukaan kunnanjohtaja voidaan irtisanoa epäluottamuksen perusteella.

Luumäen ja Savonlinnan tapauksissa hallinto-oikeus huomautti, että päätöksestä valittanutta ei kuultu asianmukaisesti.

Kyse oli menettelyvirheistä.

Sopimus auttaa

Juha Myllymäki on pohtinut kunnanjohtajan irtisanomisasioita yleisellä tasolla viime aikoina.

Hän huomauttaa, että 2000-luvulla yleistyneet ja vakiintuneet johtajasopimukset ovat selkeyttäneet hyvällä tavalla myös irtisanomistilanteita epäluottamuksen perusteella.

– Näiden sopimusten turvin on voitu kenties välttää pitkiä ja kulu-
tavia irtisanomismenettelyitä. Ennen johtajasopimusten yleistymistä oli tilanteita, joissa kunnanjohtajat olivat riitauttaneet valittamalla heitä koskevia irtisanomispäätöksiä ja niitä siten käsiteltiin hallinto-oikeudessa.

– Riidat vähenivät, kun johtajasopimukset yleistyivät. Sopimuksissa on voitu sopia, mikä on kunnanjohtajan korvaus epäluottamustilanteessa.

Johtajan ei luonnollisesti tarvitse suostua irtisanomistilanteessa johtajasopimuksessa määriteltyyn korvaukseen, jos hän kokee irtisanomisen laittomaksi.

– Tosiasia kuitenkin on, että kunnanjohtaja voidaan irtisanoa merkittävästi muita helpommin.

Myllymäki näkee, että yleisesti hyväksytään

kunnanjohtajia koskevan matalampi irtisanomiskynnys kuin muita viranhaltijoita.

– Sen vastapainona on eroraha ja kunnanjohtajan on hyväksyttävä se, että hänet voidaan irtisanoa muita matalammalla kynnyksellä. Ylivoimaisesti suurin osa kunnanjohtajista hyväksyy tämän. Kunnanjohtaja tietää pelin hengen.

Irtisanomisesta valittamisesta tulee yleensä enemmän ongelmia.

– Pääsääntöisesti molemmille.

– Kunnanjohtajan irtisanomisesta seuraavat oikeusprosessit tuovat myös levottomuutta kuntaan ja viivästyttävät uuden rekrytointia, Myllymäki epäilee.

Luottamuksen varassa

Kunnanjohtaja voi menettää valtuutettujen luottamuksen monesta eri syystä.

– Kaikkien valtuutettujen osalta luottamus ei mene ehkä edes samasta syystä.

Irtisanomisprosessin monimutkaistamista on hyvä välttää, jos sellainen päätetään aloittaa, Myllymäki painottaa.

Vaikeistakin tilanteista on siis hyviä syitä yrittää päästää sovitusti eteenpäin.

– Prosessin kuljettamisessa puheenjohtajiston rooli on aivan keskeinen. Luottamushenkilöjohdon onko syytä miettiä vaihtoehtoja eteneminen huolellisesti.

Hallituksen ja johtajan välissä keskusteluissa voidaan sopia

KAKSOIS- JOHTAMINEN

■ Tarkoittaa poliittisten luottamushenkilöiden ja ammatillisen virkajohdon välistä työnjakoa kunnan hallinnossa.

■ Yhdistää poliittisen päätöksenteon ja operatiivisen toimeenpanon, edellyttäen sujuvaa yhteistyötä ja selkeitä rooleja



Kuntalaissa kunnanjohtajan irtisanomiskynnys on verrattain matala. Kuva: Laura Oja

tilanne, ja ryhmien tuella edetä, että yhteinen matka päättyy tähän näillä ehdoilla.

– Kunnanjohtaja toimii poliittisen luottamuksen varassa. Harvoin riitely johtaa parempaan lopputulemaan.

– Luottamushenkilöjohto voi esittää kunnanjohtajalle, että nyt yhteinen tie katkeaa luottamuksen puuttuessa. Käytännössä tässä vaiheessa täytyy olla jo poliittisten ryhmien keskustelu taustalla.

Aina asiat eivät solju mutkattomasti, kun halutaan lopettaa yhteistyö epäluottamuksen perusteella.

– Ja jos kunnanjohtaja ei tähän suostu, niin ensin voidaan edetä niin, että hallitus ehdottaa valtuustolle tilapäisen valiokunnan perustamista kunnanjohtajan erottamiseksi epäluottamuksen takia.

– Vaihtoehtoisesti asia tulee vireille, jos neljäsosa valtuutetuista sitä esittää.

Jos lopulta valtuusto päättää asettaa tilapäisen valiokunnan valmistelemaan kunnanjohtajan irtisanomista epäluottamuksen perusteella, niin tässä työssä on oltava tarkkana.

– Pitää kuulla asianosaisia. Irtisanomiselle ei saa olla syrjiviä perusteita. Erityisiä virheitä tai laiminlyönnejä ei tarvitse esittää.

Tyytymättömyys voi kasvaa erilaisista syistä, eikä niitä jokaista tarvitse eritellä.

– Kuulemisvirheet voivat syntyä osittain siitä, että luottamushenkilöille on syntynyt käsitystä, että pitää löytyä yksittäisiä laiminlyönnejä tai virkavirheitä. Ja sitten voidaan mennä turhankin raskaaseen ja yksityiskohtaiseen prosessiin.

Pohjimmiltaan kysymys on vain siitä, onko luottamusta vai ei.

Menettelyvirheiden mahdollisuus voi kasvaa, jos asioita ei pidetä riittävän yksinkertaisina.

– Epäluottamus ei ole välttämättä yksittäiseen tekoon tiivistettävissä.

Toimiva laki

Juha Myllymäki arvioi, että laki on toiminnut suhteellisen hyvin tähän mennessä koskien myös kunnanjohtajan irtisanomistilanteita epäluottamuksen perusteella.

Ja hän katsoo olevan mahdollista, että jatkossakin ja pitemmällä aikavälillä nykyinen lainsäädäntö toimii tällaisissa tilanteissa.

Menettelyvirheiden tai riitojen mahdollisuutta ei voi millään lailla poistaa. ■



Kunnanjohtaja tietää pelin hengen.

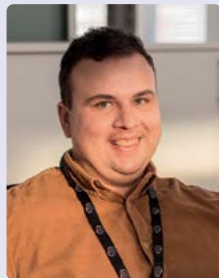
Yhdenvertainen työntekijäkokemus alkaa rekrytoinnista

Anonyymi rekryointitapa edistää hakijoiden yhdenvertaista seulomista. Monet kuntaorganisaatiot ovat tässä asiassa edelläkävijöitä, kiitos Kuntarekry-järjestelmään sisäänrakennetun anonyymi rekryointi-toiminnon. Hakijapalautteet haun anonyymiteetista ovat olleet erittäin positiivisia.

Espoossa anonyymi rekryointi on osa arkea

Espoon kaupunki alkoi rekrytoida anonyymisti Kuntarekryn kautta vuonna 2020, kertoo kaupungin rekrytointiasiantuntija Pontus Nordström: "Halusimme entistä vahvemmin painottaa rekrytoinneissamme tasavertaisuutta ja yhdenvertaisuutta, ja anonyymi rekryointi oli luonteva ja konkreettinen askel tämän tavoitteen edistämiseksi. Tavoitteena oli varmistaa, että rekryointipäätökset perustuvat ensisijaisesti osaamiseen ja soveltuvuuteen, eivät taustatekijöihin."

Anonyymista rekrytoinnista on tullut Espoossa jo laaja ja kiinteä osa rekrytointikäytäntöjä: vuonna 2025 noin 280 rekrytointia toteutettiin anonyymisti ja useimmille esihenkilöille se on jo tuttu toimintamalli.



"Toiminnallisuuden helppous ja tasavertaisuuden merkitys tekevät käyttöönotosta sujuvaa. Kun malli on kerran kokeiltu, siihen suhtaudutaan yleensä myönteisesti", Pontus kertoo.

Palaute työnhakijoilta on Pontuksen mukaan ollut pääosin erinomaista: "Menettely koetaan reiluksi ja oikeudenmukaiseksi, ja se vahvistaa hakijoiden luottamusta rekrytointiprosessiin." Hakijat pitävät anonyymia rekrytointia modernina ja vastuullisena toimintatapana, mikä tukee työnantajamielikuvaa ja tuo positiivista näkyvyyttä organisaatiolle. "Suosittelemme työnantajia rohkeasti kokeilemaan anonyymia rekrytointia, vaikkapa pilottina", Pontus kannustaa.



Anonyymiteetti varmistetaan ilman lisätyötä

Anonyymi rekryointi on helppoa sekä työnantajalle että työnhakijalle. Rekrytointijärjestelmä huolehtii hakijan tietojen anonymisoinnista, kun työnantaja valitsee rekrytointia luodessaan toteuttavansa sen anonyymisti. Tällöin työpaikkailmoitukselle tulee Anonyymi rekryointi -merkintä, joka kertoo hakijalle haun anonyymiteetista.

Hakija voi täyttää hakemuksensa normaalisti Kuntarekryssä, sillä järjestelmä automatisoi tunnistetiedot. Tunnistetiedot avataan työnantajan nähtävälle vasta siinä vaiheessa, kun haastattelut on valittu, ja yhteystietoja tarvitaan haastattelukutsujen lähettämiseksi. Näin anonymisointi ei vaadi kummaltakaan osapuolelta lisätyötä, ja saadaan varmistettua, että haastattelupäätökset perustuvat vain hakijoiden osaamiseen ja hakemusten laatuun.

Taustaa

Kuntarekry-palvelua tuottaa Talentech, joka on moderni HR-teknologiakumppani. Tarjoamme helppokäyttöiset ratkaisut rekrytointiin ja henkilöstöhallintaan, koko työntekijäpolun elinkaaren ajalle. Tutustu tarkemmin skannaamalla QR-koodi!



Talentech Previously Grade **kuntarekry**

Rakennamme Suomea, joka kehittyy?

Kunnilta vaaditaan enemmän kuin koskaan – samaan aikaan kun niiden edellytykset heikkenevät. Tämä ei ole tilannekuva vaan rakenteellinen ristiriita – ja se on vastoin kuntalain tarkoitusta.

VÄESTÖ VÄHENEÄ, IKÄÄNTYY JA KESKITTYÄ. Syntyvyys on historiallisen alhaalla. Samaan aikaan palvelutarve kasvaa ja eriytyy. Kunnilta edellytetään laadukkaita, yhdenvertaisia ja kustannustehokkaita palveluja.

Samalla kuntatalous kiristyy. Valtionosuudet eivät enää kaikille kunnille ole tuki, vaan jopa takaisinmaksuvelvoite. Kustannuspaineet kasvavat, investointitarpeet kasaantuvat ja velan hinta nousee. Tämä näkyy verotuksessa. Arviot kertovat, että kuntien veroprosenttien erot voivat vuoteen 2040 mennessä jopa kaksinkertaistua. Kuntalaisen verorasitus riippuu yhä enemmän asuinpaikasta – ja segregatiosta postinumeroiden tasolla.

KUNTA JOHTAA PITKÄN AIKAVÄLIN VASTUILLA, mutta rahoitus elää lyhyellä syklillä ja muuttuu kesken kaiken. Kun perusteet muuttuvat, katoaa johtamisen pohja. Kunta ei tee kestäviä ratkaisuja – se reagoi. Ja kun kunta reagoi, se näkyy suoraan ihmisten arjessa.

Uudistukset ovat kaatuneet, koska järjestelmä jakaa kuntakentän voittajiin ja häviäjiin. Se tekee uudistamisesta vaikeaa – mutta ei yhtään vähemmän välttämätöntä. Kyse ei ole vain kuntataloudesta. Kyse on luottamuksesta.

Kyse on myös valinnanvapaudesta: missä ihmiset voivat asua, elää ja rakentaa tulevaisuuttaan. Tarvitsemme monimuotoisen kuntarakenteen – emme Suomea, jossa kehitys keskittyy yhä harvemmille alueille.

Jos eriytyminen syvenee, se näkyy mahdollisuuksien kaventumisena ja kasvavana epävarmuutena – erityisesti nuorten kohdalla. Nuoret tekevät nyt valintojaan. Yritykset päättävät investoinneistaan.

Ja silti oletamme, että kunta toimii kuten ennen: järjestää palvelut, investoi, vahvistaa elinvoimaa, pitää verot kohtuullisina – ja samalla sopeuttaa talouttaan.

KUNTA EI VOI OLLA YHTÄ AIKAA HEIKKENEVÄ JA VAHVISTUVA – mutta sitä me nyt vaadimme. Siksi on uskallettava rohkeasti päättää kolmesta asiasta yhtä aikaa: Ensinnäkin: mitä kunta tekee – ja millä rahoituksella. Toiseksi: miten valtionosuusjärjestelmä turvaa palvelut eriytyvässä Suomessa. Kolmanneksi: mikä on palvelulupaus – mitä on oltava kaikkialla ja missä voidaan tehdä toisin. Näitä ei voi ratkaista erikseen. Jos ne ratkaistaan erikseen, ne ratkaistaan huonommin.

Tarvitaan parlamentaarinen ratkaisu. Ei siksi, että se olisi helppo – vaan siksi, että vain se tuo ennakoitavuutta yli vaalikausien. Hyvä johtaminen ei synny epävarmuudessa. Investoinnit eivät synny epävarmuudessa. Luottamus ei synny epävarmuudessa. Siksi tämä ei ole vain kuntapolitiikkaa. Tämä on valinta Suomen suunnasta. Rakennamme Suomea, joka eriytyy ja uupuu – vai Suomea, joka pysyy yhdessä ja kehittyy?

Aika päättää on nyt.



Katarina Helander on Pukkilan kunnanjohtaja.



Tämä on valinta Suomen suunnasta.

Microsoftin työmaa
Kirkkonummella, aivan
Helsinki-Hanko-tien kupeessa,
on osa Suomen suurinta
datakeskushanketta.

Datakeskukset lupaavat paljon

Kymmenet suunnitella olevat datakeskukset lupaavat kunnille työpaikkoja ja verotuloja. Niiden todellisista vaikutuksista on kuitenkin vähän tutkittua tietoa.

Teksti Jukka Nortio Kuvat Markus Sommers

Microsoftin työmaa Kirkkonummella, aivan Helsinki-Hanko-tien kupeessa, on osa Suomen suurinta datakeskushanketta. Kokonaisuuteen kuuluu myös alueet Espoossa ja Vihdissä.

Kolmelle alueelle on kaavoitettu yhdeksän datakeskusta. Niistä kolme rakennetaan Kirkkonummelle, neljä Vihtiin ja kaksi Espooseen.

- Eri kampukset varmistavat toistensa dataa. Jos jotain tapahtuisi yhdellä kampuksella, asiakas ei huomaisi mitään, Microsoft Suomen rakennuttajapäällikkö **Frej Werner** sanoo.

Yhden harjakorkeuteen nousseen laitoksen koosta saamme käsityksen, vaikka emme pääse kovin lähelle sitä. Sen harmaat ja vaaleanruskeat seinät näkyvät parin sadan metrin päästä puiden takaa. Vaikka laitos on notkelmassa, se kohoaa majesteettillisena korkealle.

Jokainen käy datakeskuksessa

Datakeskukset ovat teknisesti suuria, paljon sähköä käyttäviä ja tehokkaasti jäähdetyttyjä laitoksia. Niiden sisällä on halleja, joissa on standardilevyisiä kaappeja eli räkkejä.

Räkeissä on palvelimia, jotka ovat erittäin tehokkaita tietokoneita. Datakeskusten talotekninen laitteisto huolehtii palvelinten sähkönsaannista, tietoliikenteestä ja jäähdityksestä.

Käymme datakeskuksessa aina, kun käytämme sähköisiä palveluja.

- Datakeskus on paikka, jossa on digitaalinen elämämme: internet asuu siellä, Datakeskusyhdistyksen toiminnanjohtaja **Antti Poikola** tiivistää.

Datakeskusinvestoinneissa puhutaan usein miljardiluokan investoinneista. Miljardit eivät kata datakeskusten palvelimia, jotka ovat laitosten arvokkain osa. Palvelimet ovat käyttökustannuksia eli niitä uusitaan 2-5 vuoden välein.

- Peukalosaäntönä voidaan laskea, että 100 megawatin nimellistehon datakeskuksen investointi on miljardi euroa. Palvelimet tulevat sen päälle ja ovat noin 3-4 miljardin investointi, Poikola sanoo.

Osaajia kaivataan

Datakeskushanke etenee kunnan kanssa karkeasti kahdella tavalla. On hankekehitystyyppinen ratkaisu, jossa hanketta edistävä tahoe etsii datakeskukselle sopivan tontin, infran, suunnittelijan ja lähtee tältä pohjalta keskustelemaan kunnan kanssa. Kun keskustelut rakennushankkeesta etenevät, mukaan otetaan hankkeesta kiinnostunut operaattori eli datakeskuksen käyttäjä.

Toinen tapa on datakeskusoperaattori, joka tietää mitä tarvitsee, kartoittaa itse paikan ja lähtee keskustelemaan suoraan kunnan kanssa asiasta. Selvitettäviä asioita on molemmissa tapauksissa paljon kuten sähköverkon kapasiteetti, tieyhteydet, tonttien omistussuhteet, turvallisuus ja työvoiman saanti.

Datakeskuksen hyödyt kunnalle ovat investoinnin suuri koko, suuryrityksen pitkäaikaisvaikutukset kunnalle ja hankkeen työpaikat sekä rakentamis- että operointivaiheessa.

- Ison eli hyperscale-datakeskuksen suunnittelu ja rakentaminen työllistää tuhatkunta ihmistä. Niistä 300-600 on teknisen alan asiantuntijoita. Operointi- ja ylläpitovaiheessa tarvitaan aina paikan päällä ihmisiä, vaikka laitteet olisivat etämonitoroinnissa, **Kari Aalto** sanoo. Hän on talotekniikan palveluja tarjoavan Caverionin teollisuuden projektit ja infrastruktuurit -toimialan johtaja.

Kuntapäätäjän pitää Aallon mukaan ymmärtää, että datakeskuksen tulo kuntaan vaatii kaikissa vaiheissa osaavaa henkilökuntaa.

- Kuntien pitää osata houkutellessa suomalaisia osaajia tekemään datakeskuksia, jotta isot kansainväliset toimijat eivät osta osaamista ulkomailta, Aalto sanoo.

Tarkkana sopimusten kanssa

Kunnan päättäjiltä vaaditaan osaamista sopimusneuvotteluissa. On varottava, ettei kunta joudu maksumieheksi.

- Yrityksillä on valtavasti rahaa. Esimerkiksi Nurmijärven 560 megawatin laitoksen rakennuskustannus on yli 5 miljardia euroa. Tämän päälle tulee tietotekniikan investointi, joka voi olla 20-50 miljardia euroa. Niitä ei osteta Suomesta, **Jukka Manner** sanoo.

Hän on Aalto-yliopiston tietoverkkotekniikan professori.

Nurmijärvi myi datakeskuksen tontin 25 miljoonalla. Nurmijärvelle se on iso raha, mutta ostajalle pieni summa eli 5 promillea rakennuksen kokonaisinvestoinnista. Kiinteistövero kyllä tulee, mutta yhteisöveron yritys voi optimoida.

Toiminnassa on paljon salaista.

- Olisi tärkeää, että oltaisiin avoimia siitä, mitä on sovittu. Paikallinen luonnonsuojeluyhdistys olisi halunnut tietoja Nurmijärven hankkeesta, mutta monet paperit olivat salaisia, Manner sanoo.

Datakeskusrakentaminen voi tuottaa yllätyksiä. Nurmijärvelle kaavaillun laitoksen uusien 400 kilovoltin voimalinjojen pituus on arvioitu 5-10 kilometriksi. Fingridin vastaavalla linjalla sen leveys on 60-100 metriä. Tämä merkitsee melkoisia maiden pakolonastuksia.

Datakeskusten tuottaman hukkalämmön hyödyntäminen on

”
Datakeskus on paikka,
jossa on digitaalinen
elämämme.

ANTTI POIKOLA



Rakennuttamispäällikkö Frej Werner, Microsoft Finlandin toimitusjohtaja Teemu Vidgrén, Kirkkonummen työmaan rakennuspäällikkö Jyri Juvalainen ja yhteyspäällikkö Laura Kuokkanen hiovat asioita kokoushuoneessa.



Toimitusjohtaja Teemu Vidgrén, rakennuttajapäällikkö Frej Werner ja yhteyspäällikkö Laura Kuokkanen työmaalla.

yksi lupaus kunnalle. Tästä voidaan sopia, kunhan kunta sitoo pitkällä sopimuksella datakeskustoimijan lämmöntuotantoon, Itä-Suomen yliopiston aluetutkimuksen ja talousmaantieteen professori **Teemu Makkonen** muistuttaa. Jos näin ei tehdä, kunta voi jäädä ilman lämmöntuotantoa, jos datakeskuksen toiminta yllättäen loppuu.

Makkonen on selvittänyt datakeskusten aluemaantieteellisiä vaikutuksia kirjallisuuskatsausten perusteella. Niiden perusteella johtopäätökset ovat selvät: investoinnit ovat aina hyviä kunnalle, olivat laitokset mitä tahansa.

– Ongelmana on se, ettei datakeskusinvestointien vaikutuksia pureta paikallisesti eikä alueellisesti, eikä sitä, miten ne jäävät Suomeen tai suuntautuvat ulkomaille, Makkonen sanoo.

Vaikutuksista on vähän tutkittua tietoa

Datakeskukset ovat kriittistä infraa. Niihin ei haluta vierailijoita eivätkä toimijat kerro, mitä ja kenen dataa laitoksissa käsitellään. Myös tekniset ratkaisut pidetään salassa.

– Datakeskukset ovat vaikea tutkimusaihe, koska datakeskusyrityksistä on vaikeaa saada avointa tietoa niiden toimista. Tutkimusta voi tehdä vain, jos datakeskustoimijat ovat siinä itse mukana, ja silloin ei ollakaan enää tekemässä täysin riippumatonta tutkimusta, Makkonen sanoo.

Puolueetonta akateemista tutkimusta suomalaisten datakeskus-

ten aluetaloudellisista vaikutuksista ei toistaiseksi ole, vaan kaikki selvitykset ovat konsulttiyhtiöiden tekemiä.

Datakeskustoimijat eivät tule Suomeen siksi, että olisimme huiputeknologiaosaajia, vaan halvan sähkön, tonttimaan ja infran sekä mielellään myös halvan työvoiman perässä.

– Olisi aivan eri asia, jos datakeskusten mukana tulisi esimerkiksi tuhannen hengen korkean teknologian tuotekehityskeskus. Tällaista ei ole näkynyt, Manner sanoo.

– Olen vuosikausia peräänkuuluttanut faktoja, mitä kunnat todellisuudessa saavat ja mikä jää sen varaan, että tulee ehkä verotuloja tai työpaikkoja tai voidaan ehkä hyödyntää hukkalämpöä.

Manner viittaa muun muassa Elinkeinoelämän keskusliiton (EK) ja Datakeskusyhdistyksen (FDCA) raportteihin, jotka ovat täynnä datakeskuksiin liittyviä konditionaaleja.

Suomi houkuttaa

Microsoft ilmoitti maaliskuussa 2022 rakentavansa datakeskukset kolmelle paikkakunnalle.

– Kun arvioimme sijoituspaikkoja, kaikki lähtee osaavasta työvoimasta, ennakoitavasta ja vakaasta yhteiskunnasta, sopivista ja toisiaan lähellä olevista maa-alueista, lähellä olevasta tietoverkkoinfrastruktuurista ja puhtaasta energiansaannista. Pyrimme saattamaan tuotettavan kapasiteetin ja palveluiden kysynnän mahdollisimman lähelle toisiaan, Microsoft Suomen toimitusjohtaja **Teemu Vidgrén** sanoo.



Vihdissä työllistämme suoraan 200 henkeä.

TEEMU VIDGRÉN

Monet Microsoftin asiakkaat vaativat, että heidän datansa käsitellään Euroopassa. Osa edellyttää, että datakeskus on Suomessa. Nämä vaatimukset ovat ohjanneet rakentamista.

Tuhansia rakentajia

Microsoftin Kirkkonummen, Espoon ja Vihdin työmailla työskentelee parhaillaan 3000 työntekijää kahden datakeskuksen parissa. Työmaan työntekijöistä on Wernerin mukaan noin puolet suomalaisia. Kesällä työntekijämäärä nousee arvioiden mukaan 4500 työntekijään.

Kirkkonummen työmaan pääurakoitsija on Dublinissa pääkonttoriaan pitävän, datakeskusrakentamiseen erikoistuneen Winthrop Technologies -yrityksen Suomen tytäryritys. Winthrop rakentaa datakeskuksia myös Ruotsissa, Alankomaissa, Puolassa ja Espanjassa.

Datakeskushankkeet eivät Mannerin mukaan työllistä automaattisesti paikallisia rakennusalan pienyrityksiä, koska niillä ei ole kapasiteettia ja osaamista ottaa jättiurakoiden töitä vastaan.

Niinpä miljardi-investointien suorat vaikutukset kunnan talouteen ovat rajalliset.

Microsoft pyrkii työllistämään mahdollisimman paljon paikallisia osaajia kaikilla kolmella datakeskustyömaallaan. Sama koskee myös laitosten operointia.

Microsoft tekee yhteistyötä Omnia- ja Luksia-ammattioppilaitosten kanssa, joissa koulutetaan datakeskusakatemiassa alan osaajia datakeskusten tarpeisiin.

– On usein väärä mielikuva, että datakeskus pyörii itsekseen. Me tarvitsemme 50 henkeä per rakennus, eli esimerkiksi Vihdissä työllistämme suoraan 200 henkeä, Vidgrén muistuttaa.

Lisäksi tarvitaan palvelutoimittajien työntekijöitä.

– Haemme paikallisia palveluntarjoajia muun muassa talotekniikan valvontaan ja ylläpitoon. Uskon, että Suomesta löytyy vaatimuksiamme vastaavia palveluntarjoajia, jotka täyttävät korkeat laatuvaatimuksemme, Werner sanoo.

Datakeskusten operointi ja ylläpito ei ole Mannerin mukaan korkean teknologian osaamista. Käytönaikaisista tehtävistä suurin

MUISTILISTA, KUN KUNTA LÄHTEE YHTEISTYÖHÖN DATAKESKUSTOIMIJAN KANSSA.

■ Kansalaiskeskustelu ja selvitykset datakeskuksen rakentamisen ja operoinnin vaikutuksista kannattaa aloittaa ennen kuin sovitaan mitään datakeskusoperaattorin kanssa.

■ Kunnan on katsottava pitkäjänteisesti, mitä datakeskukset voivat merkitä kunnalle ja sen asukkaille.

■ On huomioitava datakeskuksen vuoksi menetetyt luontoarvot ja on sovittava, miten ne korvataan.

■ Asukkaat pidetään mukana hankkeen kaikissa vaihteissa.

■ Kun datakeskus hankkii tontin ja ryhtyy valmistelemaan hanketta, kaikki sopimukset ja aikataulut ovat kunnan suuntaan tiukkoja. Juridinen apu on tässä vaiheessa tarpeen.

■ Kannattaa tehdä yhteistyötä muiden datakeskuskuntien kanssa ja kerätä oppeja niiltä.

osa on vartiointia, siivoamista, käytön valvontaa ja perusylläpitoa.

– Koko Suomessa tarvitaan muutampia kymmeniä tai satoja henkilöitä pitämässä laitoksia raksuttamassa. Kaikki dataan liittyvä bisnes myydään muualla ja se tuotetaan halvalla Suomessa, Manner sanoo.

Hän vertaa datakeskuksia vaatebisnekseen, jossa kuluttajille 40 eurolla myytävä t-paita teetetään halpamaissa 2 eurolla.

Sujuva luvitus laskee kynnystä

Microsoft oli ennen hankettaan varautunut hyvin luvitukseen ja sääntelyyn. Yllätyksenä tuli se, miten hyvin asiat sujuivat. Kaavoitus, YVA-menettely, rakennusluvut ja niihin liittyneet valituskierrokset menivät ennakoitusti.

– Oman valmistelumme laatu, paikallisten neuvonantajien ja asiantuntijoiden osaaminen sekä luottamuksen rakentaminen viranomaisten kanssa ovat taanneet sen, että asiat ovat edenneet jouhevasti, Werner sanoo.

Kun Microsoft on järjestänyt lähiseudun asukkaille tilaisuuksia, niissä on noussut huolenaiheina esille muun muassa liikenne ja maarakentamisen eli louhinnan aiheuttama melu. Keskustelut asukkaiden kanssa ovat osa yrityksen tavoitetta toimia avoimesti lähiyhteisön suuntaan.

Avoimuuden raja tulee vastaan, kun puhe kääntyy euroihin ja megawatteihin.

– Suomen investointien osalta emme ole sanoneet julkisuuteen mitään, Vidgrén painottaa.

Myöskään laitosten tehontarpeesta ei kerrota ennen kuin ne alkavat jauhaa dataa.

– Emme kerro keskeneräisistä asioista.

Tekniikka & Talous -lehti kertoi joulukuussa 2023, että Microsoftin yhdeksän laitoksen yhteisteho on 615 megawattia. Loviisan ydinvoimalan yhden yksikön teho on 507 megawattia.

Uhkaako sähköpula

Datakeskusten energiankäyttö on ongelma. Mannerin laskelmien mukaan jo muutamat nyt aloitetut isot hankkeet tulevat hotkaisemaan 1 500 megawattia. Ne nostavat Suomen sähkönkulutusta 15 prosentilla.

– Kun sähkön hinta nousee, vihreä tuotanto ei riitä ja on pakko käynnistää poltovoimaloita. Ongelmana on myös se, että tuulivoimatuotanto ei ole vakaata samalla, kun datakeskukset vaativat vakaata sähköntuotantoa, Manner sanoo.

Datakeskusten aiheuttaman sähköpulan ovat nostaneet julkisuuteen myös F-Securen perustaja ja Nokian entinen hallituksen puheenjohtaja **Risto Siilasmaa**, Outokummun toimitusjohtaja **Kati ter Horst** sekä Kemianteollisuus ry:n toimitusjohtaja **Mikko Salo**. Viimeksi mainittu laski Helsingin Sanomien haastattelussa, miten kemianteollisuus työllistää samalla sähkömäärällä 26 kertaa enemmän suomalaisia kuin datakeskukset lupaavat. □

”
Kaikki dataan liittyvä
bisnes myydään
muualla ja se tuotetaan
halvalla Suomessa.

JUKKA MANNER



Harald Riise Compute Nordic Finland oy:stä esitteli yhtiön Mikkelin datakeskushanketta helmikuussa. Mikkelin kaupunginjohtaja Janne Kinnunen on tyytyväinen yhtiön datakeskusavaukseen.

Datakeskus on Mikkelille iso juttu

Mikkelin kaupungilla on kovat odotukset kaupunkiin suunnitella olevista datakeskuksista.

Teksti ja kuva Jukka Ahdelma

Valmistelussa Mikkelin kaupungin alueelle on eri vaiheissa viisi datakeskusta, joista yksi on jo rakennusvaiheessa. Compute Nordic Finland vahvisti helmikuussa tiedot omasta hankkeestaan, jossa investoinnit nousevat vaihteittain noin kahteen miljardiin euroon.

Mikkelin seudun datakeskushankkeita on pohjustettu taustalla jo pitkään, mutta nyt uutiset hankkeista ovat

saaneet yhden jos toisenkin haukkomaan henkeään.

Keskustelu on käynyt vilkkaana investointien jättisummista, sähkön riittävydestä ja työllisyysvaikutuksista. Puoltajia on, mutta myös kriittisiä.

Päättäjätkin varovat sanomisiaan, mutta poikkipuolista sanaa ei kuitenkaan ole kuulunut. Luottamusjohdolle tilanne on niin uusi, että näkökulmia on käyty

hakemassa niiltä paikkakunnilta, joilla jo toimii datakeskus.

Mikkelin kaupunginjohtaja **Janne Kinnunen** on luotavainen. Hän sanoo, että Mikkelin kaltaisella maakuntakaupungilla ei tällä hetkellä näköpiirissä ole mitään muuta näin suurta elinkeinopoliittista mahdollisuutta.

– Julkinen talous ei kasva, joten omaa verotuloa on tehtävä. Datakeskus on meille iso juttu, sanoo Kinnunen.

Pieni kaupunki, iso investointi

Tuo iso juttu alkoi avautua yleisöllekin, kun Compute Nordic Finland tiedotti hankkeestaan alkutalvella.

Koko maassa on tusinan verran paikkakuntia, joissa on tehty yhden tai useamman datakeskuksen investointipäätös.

Mikkelissä Nordic Finlandin keskus sijoittuu kaupungin pohjoispuolen Visulahden yritysalueelle Viitostien tuntumaan kaupungin vuokratontille. Rakennustyönä keskus on kaksi noin sadan megawatin datahallia.

Harald Riise Compute Nordic Finland oy:stä esitteli hanketta helmikuussa Mikkelissä. Keskuksen koko on yli 200 megawattia ja kokonaisinvestointi yli kaksi miljardia euroa. Valmistuttuaan työllistävä vaikutus on yli 300 työpaikkaa, huipputeknologian osajista vartiointi- ja siivouspalveluihin.

Riisen mukaan datakeskus aloittaa toimintansa näillä näkymin elokuussa.

Mikkelin datakeskushankkeita on kaupungin kehitysyhtiö Miksei valmistellut jo viitisen vuotta, mutta silti kyseessä on seudulla uusi asia.

Miksei järjesti helmikuussa tilaisuuden asiasta kiinnostuneilla elinkeinoelämän toimijoille. Tilaisuudesta kaavailtiin pientä parinkymmenen hengen keskustelua, mutta tapahtuma piti järjestää kongressitalossa, sillä osanottajia ilmoitautui yli 200.

Kehitysyhtiö on myös avannut erityisen rekisterin, johon hankerakentamisesta kiinnostuneet yritykset voivat ilmoittautua ja tarjota osaamistaan.

Mikkelin valtteja datakeskuskilpailussa on sähköenergian saatavuus. Yritysalueella kulkee kantaverkkoyhtiö Fingridin sähkölinja, ja paikalla on myös kantaverkkoyhtiön sähköasema.

– Pystymme myös tarjoamaan tonttimaata ja toimivan infran, sanoo Kinnunen.

Mikkeli teetätti datakeskusten aluetaloudellisesta vaikutuksesta selvityksen. Kinnusen mukaan kaupungin kannattaa varautua sijoittamaan omaakin panosta, esimerkiksi infraan ja hukkalämmön hyödyntämiseen.

– Rakennusvaihe tarjoaa noin tuhat henkilötyövuotta. Rakentaminen ei ole peltihallirakentamista, mutta jos paikallisilla rakentajilla on tarpeeksi osaamista, töitä on tarjolla.

”Tulovaikutus miljoonaluokkaa”

Pysyvien työpaikkojen määrää ei kaupunki vielä ennako, eikä ole sisällyttänyt mitään uutta tulovirtaa budjetin tulopuolelle. Tulohahmotusta on kuitenkin tehty.

FCG:n aluetalousselvityksessä tarkasteltiin sadan

megawatin datakeskusta. Kiinteistöveroä yleisen kiinteistöveroprosentin mukaan Mikkelille kertyy 0,7 miljoonaa euroa vuodessa. Kun Nordic Finlandin hanke on kaksinkertainen, kiinteistöveroä tulisi vuodessa 1,4 miljoonaa euroa.

Kunnallisveron kertymään vaikuttaa tietysti työvoiman määrä ja henkilöstön asuinkunta. Yhteisöveron kohdentuminen on kiinni yrityksen henkilöstön jakautumisesta eri toimipaikkojen paikkakunnille.

Sadan megawatin suuruisen datakeskuksen kunnallisveron vuosituotto kaupungille on arvioitu 0,8 miljoonaksi euroksi, jos yrityksen henkilöstön kotipaikka olisi Mikkelin kaupunki. Lopputulos on merkittävästi suurempi, jos Nordic Finlandin ilmoitus noin 300 työpaikasta aikanaan toteutuu.

– Datakeskuksen koko tulovaikutus Mikkelin kaltaiselle kaupungille on merkittävä, puhutaan miljoonaluokasta. Summa on iso, kun sitä vertaa vaikka Mikkelin valtionosuuteen, joka on vain 14 miljoonaa euroa vuodessa, sanoo Kinnunen.

”Datakeskuksia demonisoidaan”

Ihan heti talousjohto ei pääse kirjaamaan miljoonatuloa. Kinnunen on maltillinen.

– Asioita on valmisteltu viitisen vuotta. Alussa ollaan vasta. Ehkä tulevan kolmen vuoden kuluessa alkaa realisoitua.

Datakeskushanke on kaupungissa niin uusi, että kaupunki vei läpi erityisen viestintäprojektin ja korostaa, että datakeskus on nähtävä mieluummin mahdollisuutena kuin uhkana.

– Kyllä tämä puhututtaa. Mediassa datakeskusta hie-man dissataan, jopa demonisoidaan. Haluamme kertoa tilanteesta avoimesti, sanoo Kinnunen.

– Datakeskuskokonaaisuuteen mielestämme kannattaa sijoittaa. Kysymys on iso koko itäiselle Suomelle, sillä tällä suunnalla ei voi rakentaa esimerkiksi tuulivoimaa.

Energiayhtiötä kiinnostaa hukkalämpö

Rivikuntalaisia puhuttaa sähköenergian riittävyys, ja myös energian hinnasta velloo kansalaiskeskustelua.

Työpaikkojen ja verotulojen lisäksi kaupunkia kiinnostaa datakeskuksen tuottama hukkalämpö.

Energiayhtiö Etelä-Savon energia oy, jossa kaupunki on enemmistöomistaja, selvittää hukkalämmön käyttöä kaukolämmön tuotannossaan.

Toimitusjohtaja **Janne Saarelan** mukaan hukkalämpö on osa yhtiön uutta strategiaa, mutta yhtiö ei silti sido tulevaisuuttaan hukkalämpöön.

– Datakeskuksen hukkalämmöllä saatu kaukolämpö ei tule itsestään, vaan vaatii investointeja, muun muassa lämpötilan nostoa lämpöpumpuilla tai kattiloilla, sekä usean kilometrin verran uutta kaukolämpöverkostoa.

Saarela arvioi, että energiayhtiö voisi tuottaa kaukolämmöstään 30–50 prosenttia datakeskuksen hukkalämmöllä. Kun verrataan lämmöntuotantoa ja investointien hintaa, Saarelan mukaan pitkällä tähtäimellä menettelyllä voi löytyä positiivisia vaikutuksia. □

Lappeenranta riemuitsi datakeskuksesta

Teksti Outi Salovaara

Maaliskuun viimeisenä päivänä Lappeenrannan valtuustosalissa näkyi harvinaisen tyytyväisiä kasvoja.

Hollantiin rekisteröity kansainvälinen datakeskus- ja pilvipalveluyhtiö Nebius julkisti silloin virallisesti, että se aikoo investoida miljojardeja euroja Lappeenrantaan rakennettavaan jättimäiseen datakeskukseen.

Siinä vaiheessa, kun muun muassa kaupungin, Nebiuksen, yliopiston, Hollannin suurlähetystön ja median edustajia kerääntyi valtuustosalisiin jätti-investoinnin tiedotustilaisuuteen, puita oli jo ehditty kaadettu tulevan datakeskuksen vuokratontilta.

Onni onnettomuudessa

Kaupunki oli alun perin varannut osan 41 hehtaarin alueesta Fazerin uudelle suklaatehtaalle. Kun Fazer viime vuonna Lappeenrannan pettymykseksi päättikin rakentaa tehtaansa Lahteen, tontti jäi tyhjäksi.

Onnekaasti kaupunki nyt saattoi vuokrata kyseisen tontin yhdessä viereisen tyhjän tontin kanssa Nebiukselle.

Kaupunginjohtaja **Tuomo Sallinen** oli tiedotustilaisuudessa iloinen ja helpottunut. Hän ehti tehdä loppuvuodesta 2024 lähtien hartiavoimin töitä investoinnin saamiseksi Lappeenrantaan saatuaan vinkin, että suuri datakeskustoimija etsii sijoituspaikkaa.

– Erityisen mielissäni olen siitä, että päätöksenteko sujui asiassa loistavasti, sanoi Sallinen tiedotustilaisuudessa.

Hänen mukaansa asian etenemistä auttoivat muun muassa viranhaltijoiden ja päättäjien hyvä yhteistyö, joustava kaavoitus ja yhteistyökumppaneiden kuten LUT-yliopiston tuki.

Joutilas kantaverkko käyttöön

Nebiuksen datakeskus on Euroopankin mittakaavassa suuri, teholtaan 310 megawattia. Sähköntarve on siis valtava, mutta siinäkin Lappeenrannalla oli onnea.

Nebiuksen myötä käyttöön nimittäin pääsee järeää joutilasta kantaverkkokapasiteettia, jota on ollut tyhjän panttina itäsähkön tuonnin loputtua Venäjän hyökkäyssodan vuoksi.

Sosiaalisessa mediassa huolta kuitenkin herätti mahdollinen kuluttajien sähkön hinnan nousu datakeskuksen aiheuttaman sähkönkulutuksen kasvun myötä. Lappeenrannan Energian toimitusjohtaja Arto Nikkanen kuitenkin rauhoitteli huolestuneita.

Nikkasen mukaan sähkönsiirtomaksujen nousua päinvastoin hillitsee se, että kustannus jakautuu useammalle käyttäjälle. Lisäksi sähkön kysynnän kasvu ja datakeskusinvestointi voivat hänen mukaansa saada aikaan esimerkiksi uusien aurinkoenergiainvestointien käynnistymisen.

Lisäksi kaupunki voi käyttää datakeskuksen sivutuotteenä syntyvää edullista hukkalämpöä kaukolämmön tuottamiseen.

Ilouutinen tuli tarpeeseen

Nebiuksen tuomalle ilouutiselle oli tilausta, sillä Lappeenrannan työllisyysuutiset ovat olleet viime aikoina surullista luettavaa.

Vain puolisen vuotta sitten metsäjätti UPM ilmoitti sulkevansa noin 220 ihmistä työllistäneen Kaukaan paperitehtaan. Pian sen jälkeen Etelä-Karjalan hyvinvointialue Ekhva ilmoitti joutuvansa irtisanomaan noin 400 ihmistä. Joutsenossa Metsä Boardin sellutehtaalla alkoi toistaiseksi jatkuva tuotantoseisokki samana päivänä, kun Nebiuksen investointi julistettiin.

Useassa vaiheessa rakennettava datakeskus tuo Lappeenrannan seudulle Tuomo Sallinen varovaisen arvion mukaan noin sata uutta suoraa työpaikkaa ja joitakin satoja välillisiä. Rakennusaikaisia työpaikkoja tulee noin 700.

Toiveissa on myös koulutus- ja opiskelijayhteistyö, jota Nebiuksen viestintäjohtaja **Tom Blackwell** toivoi yhtiön voivan tehdä paikallisten oppilaitosten kanssa.

LUT-yliopiston rehtorin **Juha-Matti Saksan** mukaan datakeskus voi palvella LUT-yliopistoa ja LAB-ammattikorkeakoulua vihreän ja digitaalisen siirtymän tutkimus- ja kehitysympäristönä. Korkeakouluista datakeskus saa osajia, ja datakeskus taas toimii korkeakoulujen aitona teollisen mittakaavan testialustana sekä opinnäyte- ja harjoittelupaikkana.

Kuntalehti julkaisee lukijoiden mielipidekirjoituksia ja kommentteja.

Kirjoitus voi olla pitempi 2500-3000 merkkiä tai nasakka kommentti + otsikko esimerkiksi maksimissaan 600 merkkiä. Ota kantaa ajankohtaisiin aiheisiin, muiden kirjoituksiin tai tunnelmiin. Kuntalehdessä kirjoitetaan kunnioittavasti

hyviä tapoja, journalistin ohjeita ja lakia noudattaen. Toki lehtemme lukijat valistuneina kansalaisina eivät muuta tarjoakaan. Tervetuloa kirjoittamaan. Lähetä kirjoitus koko nimellä, tehtävällä tai tittelillä, mahdollisella puoluekannalla ja paikkakunnalla

varustettuna. Jos olet esimerkiksi valtuutettu, kerro puolueesi ja tehtäväsi.

Kirjoitukset lähetetään päätoimittajalle tiina.ojutkangas@kuntalehti.fi

Julkiset hankinnat tukevat alueiden työllistämistavoitteita

TYÖLLISYYSALUEET EDISTÄVÄT työllisyystavoitetta eri tavoin.

Työllisyysalueet voivat tarjota työllistymistä edistäviä palveluja itse tai hankkia palveluja sidosyksiköltä tai markkinoilta, esimerkiksi koulutus- ja valmennuspalveluja työnhakijalle.

Työllisyyspalvelujen hankinnoissa on merkittävästi mahdollisuuksia.

Tuotetaanko työllistämistä edistäviä palveluja itse vai hankitaanko markkinoilta? Ja jos hankitaan markkinoilta, niin mitä palveluja hankitaan ja kenelle?

Millaista tukea työtä hakevat tarvitsevat ja saadaanko tällaista palvelua tarvittaessa markkinoilta?

Nämä ovat tärkeitä strategisia päätöksiä.

TYÖLLISYYSPALVELUJEN HANKINNOISSA on merkittävästi mahdollisuuksia.

Sen lisäksi, että voidaan soveltaa hankintalain joustavampia menettelyjä ja korkeampaa kynnysarvoa, työllisyysalueilla on erilaisia hankintamenetelmiä käytettävissä.

Esimerkiksi jotkin työllisyysalueet hyödyntävät haastelähtöisiä hankintamenetelyjä työnantajien ja työllistettävien kohtaamisaasteissa.

Toinen hankkii markkinoilta yhtä kumppania alueen työllistämisen edistämiseksi.

Eräs perustaa toimittajapoolin eli dynaamisen toimittajarekisterin erilaisten palvelujen hankkimiseksi ja tuoreimpana hyödynnetään lähiöallianssia sidosryhmien yhteistyönä.

TYÖLLISYYSPALVELUJEN SISÄLTÖ kohderyhmineen ja markkinatarjontaa vaihtelevat työllisyysalueittain. Välttämättä palveluja ei

voida hankkia samalla tavalla eri työllisyysalueilla.

Aiemmin oli 15 ELY-keskusta ja nyt on 45 työllisyysaluetta. On työllisyysalueita, jotka muodostuvat yhdestä kunnasta. Erään työllisyysalueen sisällä on 23 kuntaa.

Miten tämä tulee näkymään työllisyysalueiden toimintatavoissa ja markkinoiden kehittämisessä?

Miksi tulos- ja vaikuttavuusperusteiset hankinnat ovat tärkeitä juuri työllisyyspalveluissa?

Miten varmistamme, että hankimme palveluja, jotka eivät ainoastaan näytä hyvältä paperilla, vaan myös aidosti auttavat asiakkaita?

Onnistuneesti toteutettuina tulos- ja vaikuttavuusperusteiset hankinnat takaavat ennen kaikkea asiakaslähtöisyyden. Yhteiskunnan näkökulmasta työllisyyden hoitoon käytetään vähän resursseja suhteessa työttömyydestä aiheutuviin kustannuksiin.

Vaikuttavilla työllisyyspalvelujen hankinnoilla luodaan hyvinvointia sekä edistään yhteiskunnallisesti tärkeää työllisyyttä.

”

Työllisyysalueet edistävät työllisyystavoitetta eri tavoin.

JULKISEN HANKINNAT OVAT yksi väline julkisen sektorin työkalupakissa, mutta kun julkisia hankintoja tehdään, niin on erityisen tärkeää valmistella hankinnat huolellisesti hankinnan kohteen asiantuntijoiden, hankinta-ammattilaisten sekä markkinoiden yhteistyönä hyödyntäen erilaiset mahdollisuudet.

Julkisorganisaation hankintaosaamiseen ja alan hyvien käytäntöjen jakamiseen panostaminen maksaa itsensä moninkertaisesti takaisin.

MARIA RÖYKKÄ
Kehityspäällikkö, Hansel Oy

Vanhusneuvostojen asemaa on vahvistettava

KUINKA VAKAVASTI OTAMME ikääntyneiden oikeuden tulla kuulluiksi heitä koskevissa asioissa?

Tämä ei ole pelkästään hallinnollinen kysymys, vaan ennen kaikkea arvovalinta.

Suomessa vanhusneuvostot ovat lakisääteisiä toimielimiä kunnissa ja hyvinvointialueilla. Niiden tehtävänä on varmistaa, että ikäihmisten näkökulma huomioidaan päätöksenteossa.

Käytännössä niiden vaikutus jää kuitenkin usein rajalliseksi. Neuvostot voivat antaa lausuntoja ja tehdä aloitteita, mutta niillä ei ole todellista päätösvaltaa – eikä aina myöskään riittävä painoarvoa. Tämä on ongelma.

VANHUSNEUVOSTOT EDUSTAVAT SUORAAN sitä väestöryhmää, johon monet päätökset vaikuttavat kaikkein konkreettisimmin. Ikääntyneillä on kokemustietoa palveluista, arjen sujuvuudesta ja hyvinvoinnin edellytyksistä tavalla, jota ei voi korvata tilastoilla tai hallinnollisella valmistelulla.

Silti liian usein heidän näkemyksensä jäävät muodollisen kuulemisen tasolle.

Päättäjien tulisikin huomioida vanhusneuvostojen kannanotot nykyistä merkittävästi paremmin. Kyse ei ole pelkästä kuulemisesta, vaan aidosta vaikuttamisesta.

Kun neuvosto ottaa kantaa esimerkiksi palveluiden riittävyteen, saavutettavuuteen tai laatuun, sen viestiä ei pitäisi ohittaa sivulauseessa, vaan käsitellä aidosti osana päätöksentekoa.

VANHUSNEUVOSTOJEN VAIKUTUSVALTAA voidaan vahvistaa monin tavoin. Ne tulisi kytkeä tiiviimmin mukaan asioiden valmisteluun jo varhaisessa vaiheessa, ei vasta silloin kun päätökset ovat käytännössä valmiita. Lisäksi niiden esityksiin tulisi vastata systemaattisesti: mitä ehdotuksille tehtiin ja miksi.

”

Pelkkä olemassaolo ei riitä, jos vaikutus jää näennäiseksi.

Tämä lisäksi läpinäkyvyyttä ja vahvistaisi luottamusta.

On myös syytä pohtia, pitäisikö vanhusneuvostojen asemaa vahvistaa lainsäädännöllä nykyistä selkeämmin. Pelkkä olemassaolo ei riitä, jos vaikutus jää näennäiseksi.

Ikääntyneiden määrän kasvaessa myös heidän äänensä merkitys kasvaa ja tämän tulisi näkyä myös rakenteissa.

VANHUSNEUVOSTOT EIVÄT OLE byrokraattinen lisä, vaan mahdollisuus tehdä parempia päätöksiä. Kun ikäihmisten ääni kuuluu aidosti, syntyy palveluita ja ratkaisuja, jotka toimivat käytännössä.

Siksi niiden aseman vahvistaminen on paitsi oikeudenmukaista myös järkevää politiikkaa.

PAULI KANKAANPÄÄ

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen ja Seinäjoen vanhusneuvostojen puheenjohtaja



Markkinoiden helppokäyttöisin lääkeautomaatti

Itsenäisyyttä ja turvallisuutta kotihoidon asiakkaalle

AXITARE

Koko maa on kasvun ehto

VALTIONTALOUDESTA KÄYDÄÄN JÄLLEEN VILKASTA KESKUSTELUA. Sävy on tuttu: kuinka paljon leikataan, kuinka paljon verotetaan. Tärkeä keskustelu – mutta samalla yllättävän kapea.

Täältä maalaiskaupungista katsottuna olennaisin kysymys jää usein varjoon: mistä kasvu oikeasti syntyy?

Vastaus ei löydy yksin budjettiriveiltä. Se löytyy alueilta ja niiden potentiaalista.

KUNTALIITTO ON viimeaikaisissa linjauksissaan korostanut kuntien roolia elinvoiman rakentajina. Työllisyys- ja elinkeinopalvelujen siirtyminen kunnille tekee paikallisesta päätöksenteosta suoraan talouspolitiikkaa. Se tarkoittaa käytännössä sitä, että kasvu ei synny ministeriöissä, vaan siellä missä ihmiset tekevät työtä ja yritykset investoivat.

Kasvu ei synny yhdestä paikasta.

Suomi ei ole yksi talous, vaan joukko erilaisia paikallisia talouksia. Siksi yksi ratkaisu ei toimi koko maassa. Tämä ajatus ei ole uusi – se on jo pitkään ollut kansainvälisen talouspolitiikan ytimessä.

OECD puhuu niin sanotusta place-based -ajattelusta: politiikan pitää rakentaa alueiden omista vahvuuksista, ei yhdestä mallista ylhäältä käsin. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi teollinen alue, maatalousvaltainen kunta tai kasvava kaupunkiseutu tarvitsevat erilaisia ratkaisuja – mutta kaikki ovat yhtä tärkeitä kansantaloudelle.

Euroopassa tämä näkyy konkreettisesti. Esimerkiksi Saksassa alueellisia kokonaisuuksia on vahvistettu määrätietoisesti: auto-teollisuus, konepajateollisuus ja energia eivät ole yhden kaupungin varassa, vaan rakentuvat laajoille alueille.

Yhteinen nimittäjä on selvä: kasvua ei keskitetä, vaan sitä rakennetaan laajalle.

Suomessa olemme saman valinnan edessä.

Jos talouspolitiikka nojaa liikaa keskittymiseen, jätämme suuren osan maan potentiaalista käyttämättä. Jos taas vahvistamme kuntien kykyä rakentaa elinvoimaa – houkutella investointeja, kouluttaa osaajia ja pitää arki toimivana – vaikutus näkyy suoraan työllisyydessä ja julkisessa taloudessa.

”

Suomi ei ole yksi talous, vaan joukko erilaisia paikallisia talouksia.

KIURUVEDEN KALTAISESSA KAUPUNGISSA tämä ei ole teoriaa. Se on arkea. Työ syntyy maataloilla, yrityksissä ja palveluissa. Jokainen investointi, jokainen työpaikka ja jokainen toimiva arjen ratkaisu rakentaa myös kansantaloutta.

Siksi kysymys ei ole siitä, mistä leikataan tai mitä verotetaan. Kysymys on siitä, missä kasvu tehdään. Suomi ei nouse yhdestä suunnasta.

Se nousee vain, jos ymmärrämme, että koko maa on kasvun ehto.

JUHA-PEKKA RUSANEN
Kiuruveden kaupunginjohtaja

STUDIO LINJAT

KAIKKI tarvitsemasi saman katon alta!

Kuntatalolla sijaitsevilla Studio Linjoilla toteutat vaivattomasti, webinaarit, kolutukset ja sekä muut erilaiset striimaus- ja videotuotannot.

Saat saman katon alta toimivan tekniikan, viihtyisät studiotilat ja herkulliset catering-palvelut. Isommissa toteutuksissa voit hyödyntää Kuntatalon seminaaritiloja.

Katso eri tuotantojen esimerkkihinnat:




Jayla Tammiharju. Kuva: Laura Oja

Ylisukupolvinen päätöksenteko luo vahvoja yhteisöjä

SAMALLA KUN NUORTEN TULEVAISUUSUSKO PUHUTUTTAA ja polarisaation lieveilmiöt näkyvät nuorten keskuudessa suurissa kaupungeissa, on toisaalla pohdinnassa se, milloin kuntaan syntyy vuoden ensimmäinen vauva.

Ja kun jälkipolvesta kaukana asuvat iäkkäämmät asukkaat voivat olla huolissaan palveluverkon supistumisesta tai ambulanssin vasteajasta, nuoret pohtivat pitääkö todella muuttaa pois kotoa toiseen kuntaan jo toiselle asteelle siirtyessä. Kunnissa eletään ylisukupolvisesti samaan aikaan monia erilaisia todellisuksia, joista kaikki ovat aivan yhtä totta.

Paikallisesti joudutaan ajoittain tekemään vaikeita päätöksiä. Sellaisia, jotka selkeästi osuvat tiettyyn ikäryhmään enemmän kuin toisiin. Tästä huolimatta lähikoulun lakkauttaminen tai julkisen liikenteen vuorojen harventaminen voivat tuntua ikäviltä, vaikka niiden suorat vaikutukset eivät kohdistukaan juuri itseensä.

Meillä on Suomessa vielä tekemistä eri äänien kuulumiseksi päätöksenteossa. Erityisesti nuorten osallistuminen virallisia vaikutuskanavia pitkin jää vanhempien sukupolvien käyttämän vallan jalkoihin. Tästä huolimatta uskon, että suurissakin ikäluokissa on monia, jotka miettivät vaikuttamisessaan sitä, miten päätökset vaikuttavat nuoriin, joiden maailma on hyvin erilainen kuin edeltävien sukupolvien.

ONNELLISUUSRAHASTON RAADISSA TOIMIESSANI viime rahoituskierroksella luin kymmeniä eri toimijoiden hakemuksia, joista useassa toistui tahto parantaa laajalti eri-ikäisten mahdollisuuksia kohdata toisiaan ja osallistua kestäväen ja vahvan yhteisön rakentamiseen.

Päätöksentekojärjestelmässä ylisukupolvisen vaikuttamisen eteen töitä on onneksi tehty. On olemassa rakenteita, jotka tukevat ylisukupolvista osallistumista. Esimerkiksi nuorisovaltuustolla ja vanhusneuvostolla on laissa säädetty roolit päätöksenteossa, vaikka alueellista vaihtelua osallistumismahdollisuuksien laajuudessa onkin.

”

Ylisukupolvinen osallisuus rakentaa yhteisöllisyyttä, turvallisuutta ja kestävyyttä.

Tärkeää olisi, että arvostaisimme eri ikäluokkien osallistumisen tärkeäksi ja tunnistamme sen vaikutukset oman elinpiirimme kehitykselle.

Ylisukupolvinen osallisuus rakentaa yhteisöllisyyttä, turvallisuutta ja kestävyyttä. Tärkeitä huoltovarmuustekijöitä, joiden avulla voimme tuntee yhteyttä toisiimme omassa elinympäristössämme.

Moniäänisen päätöksenteon näkökulmasta ylisukupolvisuus on parhaimmillaan väylä kekseliäisiin ideoihin, joiden siivittämänä voidaan edistää asukkaiden onnellista arkea.

JAYLA TAMMIHARJU
Kuntarahoituksen Onnellisuusrahaston raadin asiantuntijajäsen



Mistä tulee tieto, jolla johdetaan

Kunnat käyttävät tekoälyä ja automatiikkaa hyvin eri tavoin. Olennaista on erottaa tiedolla johtaminen ja tiedon hallinta.

Teksti ja kuvat Ville Miettinen

Toimintojen automatisointi ja tiedon hyödyntäminen ovat arkipäivää kunnissa, kertovat Tapio Matinmikko Oulusta, Anniina Kitula Helsingistä ja Mika Pasanen Konnevedeltä.

Pienten kuntien kannattaa hyödyntää yhteisiin tarpeisiin sopivaa teknologiaa sen sijaan että jokaiselle räätälöitäisiin omansa, sanoo Konneveden kunnanjohtaja Mika Pasanen.



Tiedolla johtamisesta puhutaan paljon, mutta mistä se tieto tulee, jolla johdetaan? Kuka tuottaa tietoa, kuka johtaa?

Ratkaisuja voi olla niin monta kuin on tiedon käyttäjiä, ja kuntien kesken tässäkin on eroja.

Iso kaupunki voi tehdä omat ratkaisunsa.

- Me hallitsemme itse tietovarantoa ja tietoa, sanoo Oulun kaupungin tietohallintojohtaja **Tapio Matinmikko**.

- Haluamme omistaa tiedolla johtamiseen tarvittavat raportit ja tietolähteet. Pystymme itse tekemään raportteja, ymmärrämme teknisen ympäristön, mutta käytämme myös kumppaneita. Tärkeää on se, että meillä on riittävä tekninen osaaminen, jotta osaamme ohjata kumppaneita.

Olennaista on erottaa tiedolla johtaminen ja tiedon hallinta. Oulun kaupungin ICT hallitsee teknisesti tietoa ja tarjoaa sitä niille, jotka johtavat operatiivisella tasolla. Kuvio toimii, koska nämä kaksi tasoa ovat hyvässä vuorovaikutuksessa keskenään.

Tulevaisuudessa Oulu pyrkii siirtymään tiedon analysoinnissa yhä enemmän tekoälyagenttien käyttöön.

- Ne muuttavat tiedonhaun raportit aktiivisiksi ja

voivat ehdottaa analysoidun tiedon pohjalta johtopäätöksiä ja toimenpiteitä, joiden arviointiin operatiivinen johto keskittyy, Matinmikko kuvailee.

Uutta on myös skenaarioajattelun tuleminen. Olemassa olevan datan perusteella pystytään yhä enemmän luomaan skenaarioita, mitä vaikutuksia erilaisilla päätöksillä olisi.

- Tulevaisuuden simulointi on se, mitä tiedolla johtaminen tarvitsee jatkossa. Siihen aiomme myös Oulussa keskittyä.



Haluamme omistaa tiedolla johtamiseen tarvittavat raportit ja tietolähteet.

Johtaminen ratkaisee

Tapio Matinmikko esitteli Oulun toimintaa teknologiaratkaisuja yrityksille ja julkiselle sektorille tarjoavan Greenstepin isännöimässä tapahtumassa Espoossa.

Sitran näkökulmaa esitteli ohjelmajohtaja **Jonna Heliskoski**, joka luotsaa Tuottavuutta julkiselle sektorille -ohjelmaa. Sen tavoitteena on tukea valtionhallinnon, kuntien

ja hyvinvointialueiden kehittymistä tuottavuuden ja teknologian hyödyntämisen edelläkävijöiksi.

Uudistuksista vain 10 prosenttia on dataa ja teknologiaa, loput eli 90 prosenttia uudistamisesta on johtamista ja toimintamallien uusintamista, Heliskoski muistutti.

Helsingin kaupungin taloushallintopalveluliikelai-



Helsingin kaupungin palkanmaksusta vastaavan Talpan toimitusjohtaja Anniina Kitula sanoo, että palkanmaksun ongelmat on saatu minimoitua.

toksen (Talpa) toiminnan uudistamista avasi toimitusjohtaja **Anniina Kitula**.

Helsinki otti palkkalaskennassa uuden järjestelmän käyttöön vuonna 2022. Kyseessä oli hyvin manuaalisesta mallista kohti automaatiota siirtyminen.

Käyttöönnoton yhteydessä ilmeni haasteita. Sittemmin ongelmat on saatu minimoitua.

- Viimeisen vuoden ajan palkkavirheiden osuus palkkalaskelmista on ollut noin 0,4 prosenttia.

Ostolaskuista noin 10 prosenttia eli noin 100 000 kappaletta on tekoälyn avulla käsiteltyjä, Anniina Kitula kertoo.

- Tekoälyn käsittelemisissä laskuissa ei ole tilausta taustalla. Kun lasku tulee, tekoäly ennustaa sille annetun taustadatan pohjalta laskun tiliöintitiedot sekä tarkastajan ja hyväksyjän. Ihmiselle jää edelleen tarkastaminen ja hyväksyntä.

- Tämä vaatii asiantuntijahenkilöitä, jotka tietävät, millaista dataa syötetään tekoälylle.

Helsinki hyödyntää myös robotiikkaa. Helsingissä on eri toimialoilla lähes sata robottia, jotka on tuottanut Talpa yhteistyökumppaneineen.

- Vuonna 2025 robottien avulla tuli välittömänä säästönä 16 000 työtuntia, Anniina Kitula kertoo.

”

Vuonna 2025 robottien avulla tuli välittömänä säästönä 16 000 työtuntia.

Yhteistyössä on voimaa

Pienten kuntien kannattaa yhdistää voimansa tekoälyn hyödyntämisessä, sanoo Konneveden kunnanjohtaja **Mika Pasanen**.

Konneveden käynnistämässä Enemmän vähemmällä -tekoilyhankkeessa on mukana kahdeksan muuta kuntaa. Ajatuksena on tehostaa digitaalista asiointi- ja asianhallintaa yhteistyössä.

Taustalla on kokemus siitä, että pienten kuntien hallinto nojaa liikaa manuaalisiin prosesseihin ja hajautettuihin tietojärjestelmiin.

- Pelkästään Konnevedellä on 56 erillistä pistemäistä tietojärjestelmää, Mika Pasanen sanoo.

Konnevesi aloitti automatisoinnin sinänsä pienellä kokeilulla: yksityistieavustusten käsittelyn muuttamisella pois paperiajasta.

Automatisoitu toiminta säästi manuaalista työtä 85 prosenttia.

Manuaaliseen työhön vaadittu työpanos kohdentuu nyt tehokkaammin muualle.

Samaa tehokkuutta Konnevesi hakee nyt laajemmin muiden kuntien kanssa. Yhteistyössä automatisoidaan rutiinitehtäviä, tuotetaan palvelut yhdellä alustalla, syötetään tekoälyä, digitalisoidaan palvelut yksi kerrallaan.

- Hyödynnämme toinen toisiamme minä-ajattelusta me-ajatteluun, Mika Pasanen sanoo. ▣



Vielä kerran Kuntatalolla

Ilmoittaudu Kuntamarkkinoille!

**Kunta
mark
kinat** 16.
| 17.9.
2026

Kuntamarkkinoilla kohtaavat kuntien ja hyvinvointialueiden päättäjät, asiantuntijat ja tapahtuman kumppanit. Ilmoittautuminen ja ohjelma on maksuton kaikille julkisen hallinnon, kuntien ja hyvinvointialueiden valtuustojen, kuntaomisteisten organisaatioiden, valtakunnallisten yleishyödyllisten järjestöjen ja yhdistysten sekä seurakuntien edustajille. Tavataan kuntatalolla 16.-17.9. - ilmoittautuminen on nyt auki osoitteessa kuntamarkkinat.fi.

Kuntamarkkinoiden teemana on ”Rohkeasti uudistaen”.

Poimintoja ohjelman teemoista: Puoluejohdon paneeli • Inhouse-laki • Kestävä kehitys • Kuntatalous • Älykäs uudistuminen • Hyvinvointialueet • Tekoäly • Kaavoitus • Varautuminen • Tuottavuusloikka • Kriisiviestintä • Parlamentaarinen työ kuntien tulevaisuudesta • Kaffe med Uffe Live ja paljon muuta!

Tapahtuman järjestävät

**KUNTA
LIITTO**

HYVIL

Kuntalehti



Jayla Tammiharju kannustaa onnellisuutta edistäviin tekoihin.

ESITTELYSSÄ

Onnellisuutta etsiessä kunta vahvistuu

Jayla Tammiharju kannustaa kuntia määrätietoiseen onnellisuustyöhön.

Teksti Jouni Lampinen **Kuvat** Laura Oja

– Kunnat ovat onnellisuuden rakentajia, **Jayla Tammiharju** sanoo.

Tästä Tammiharju mielellään kertoo myös Kuntalehden onnellisuuskirjoituksissaan.

Hänellä on oiva lähtökohta onnellisuusasioihin Kuntarahoituksen Onnellisuusrahaston raadin asian-
tuntijajäsenenä.

Onnellisuusrahasto tukee paikallisia, rohkeita ja vaikuttavia hankkeita vuosittain vähintään 100 000 eurolla. Ja hyvästä syystä näin, Tammiharju vakuuttaa.

– Kunnilla on paljon valtaa ja mahdollisuuksia vaikuttaa kuntalaisten hyvinvointiin asukaskeskeisesti.

Katse koulutuksessa

Aluejohtamisen kysymyksiin keskittynyt hallintotieteiden maisteri pohtii kunnan roolin asukkaiden yhteisöllisen onnellisuuden rakentajana vain kasvaneen viime vuosina.

Hyvinvointialueuudistuksen seurauksena katse on kiinnittynyt entistä enemmän erityisesti luovuutta vaativiin mahdollisuuksiin.

– Just niihin onnellisuuden rakentamispilareihin, elinvoimaan ja koulutukseen.

Kuntien arki ei näyttäydy pelkästään mahdollisuuksien leikkinä.

Silti tavoitteiden olisi oltava selkeitä sopeuduttaessa erilaisiin lainalaisuuksiin.

– Olisi oltava kasvavissa määrin visionäärisyyttä,

jotta sopivissa määrin keskitytään perusasioihin, vastataan haasteisiin ja luodaan uusia mahdollisuuksia.

Sisukkuuden varassa

Raha mahdollistaa, ja se myös asettaa tiiviin viitekehityksen sille, mitä kunnat voivat tehdä. Kuntatalouden näkymät ovat nyt heikommat kuin jokin aika sitten.

Myös erilaisia reunaehtoja on hyvä tarkastella eri näkökulmista ja luoda uusia polkuja sinne, missä niille on kasvavaa tilausta.

– Suomalaisessa yhteiskunnassa keskustellaan ulkoisista uhista ja keskustelua voitaisiin siirtää enemmän sisäisiin mahdollisuuksiin.

Suomea on rakennettu koulutuksen, sivistyksen, ahkeruuden ja sisukkuuden varassa.

Kunnat ovat olennainen osa tätä kokonaisuutta.

– Lähidemokratiakin liittyy upeaan menestystarinaan. Meillä on ollut visio, miten hyödynnäme ja tuomme esiin paikallisia erityispiirteitä.

Kun puhutaan liian painottuneesti ulkoisista uhista ja ehdoista, niin vaarana on, että tällainen puhe jyrää jotain tärkeää ja olennaista.

– Se ei ole missään tapauksessa hyvä tai toivottava asia.

Johtaminen kuntoon

Tässä ajassa ei ole helppoa säilyttää positiivisuutta, kun on kovia taloudellisia haasteita ja maailmanpoli-

”

Oikeasti halutaan tehdä töitä kuntalaisten onnellisuuden eteen

»



Jayla Tammiharju kertoo, että kunnissa tehdään paljon töitä, jotta kuntalaisilla olisi hyvä olla.

JAYLA TAMMIHARJU

- Syntymäpaikka Lieto
- 24-vuotias
- Hallintotieteiden maisteri
- Asuu Helsingissä

tiikkaa leimaa epävakaus.

Arvokkaan itsehallinnon kautta toimivilla kunnilla on joka tapauksessa paljon annettavaa.

– Onnellisuuden edistäminen voisi olla kaiken päätöksen keskiössä.

Tällainen määrätietoinen päätöksenteko ei synny itsestään.

– Se vaatii johtajuutta, mutta en myöskään usko, että mikään kunta haluaa tietoisesti tehdä päätöksiä, jotka eivät edistä asukkaiden hyvää.

Monipaikkaiset tarinat

Jayla Tammiharju aloitti hiljattain työn vaikuttamisen ja kansainvälisten asioiden asiantuntijana Suomen Partiossa.

Tätä ennen hän on toiminut muun muassa EU-hankeiden projektisuunnittelijana Pirkanmaan liitolla ja demokratian edistämisen ja kansainvälisten asioiden parissa Päijät-Hämeen liitolla, josta hän onkin kotoisin.

Helsingissä asuva Tammiharju kertoo viettävänsä paljon aikaa vapaa-ajalla Kainuussa ja tuntee muutenkin läheiseksi monet paikat, alueet ja kulttuuriset identiteetit, sillä isovanhempiansa ja -tätinsä kanssa läheisen Tammiharjun sukujuuret tulevat eri puolilta ympäri Suomea ja isän puolelta Ranskasta.

– Olen kasvanut monipaikkaisten tarinoiden keskellä.

Tammiharju onkin ilahtunut Kuntarahoituksen Onnellisuusrahaston raadin asiantuntijajäsenenä, miten vahvasti eri puolilta Suomea on otettu kiinni rahaston ideasta ja mahdollisuuksista.

– Olen huomannut, että oikeasti halutaan tehdä töitä kuntalaisten onnellisuuden eteen eri kokoisissa kunnissa ympäri Suomea.

Ja kentältä kuuluu, että halutaan rakentaa yhteis-

söllistä onnellisuutta, yhteistä onnea. Vastakkainasettelu voi saada julkisuudessa paljon palstatilaa, mutta oikeasti ollaan valmiita tekemään paljon hyvää yhteisten asioiden hyväksi, Tammiharju näkee.

Ensimmäiset kaverit

Onnellisuusrahaston historian ensimmäinen avustuksen saaja oli Kouvolan kaupunki, jolle myönnettiin 100 000 euroa.

Kuntarahoitus Oyj tiedotti, että Kouvolan hankkeessa ilahdutti tapa, joka huomioi yleisön erilaiset tarpeet siirrettävän esiintymislavan avulla.

Onnellisuusrahasto ei ole pelkästään kuntien iloksi.

Avustusta voivat hakea kuntien lisäksi kuntayhtymät, hyvinvointialueet, hyvinvointiyhtymät sekä näiden määräysvallassa olevat yhteisöt.

– Kannustamme, että ideoita kehitetään ja toteutetaan osallisuuden kautta.

Tammiharjun mukaan hankkeiden kehittäminen, koko prosessi, voi olla jo itsessään osallisiaan vahvistavaa.

– Tämä voi auttaa miettimään yhteisiä mahdollisuuksia.

Kunnassa on ihmisen onnellisuuden kannalta peruspallikat kohdillaan, Tammiharju pohtii.

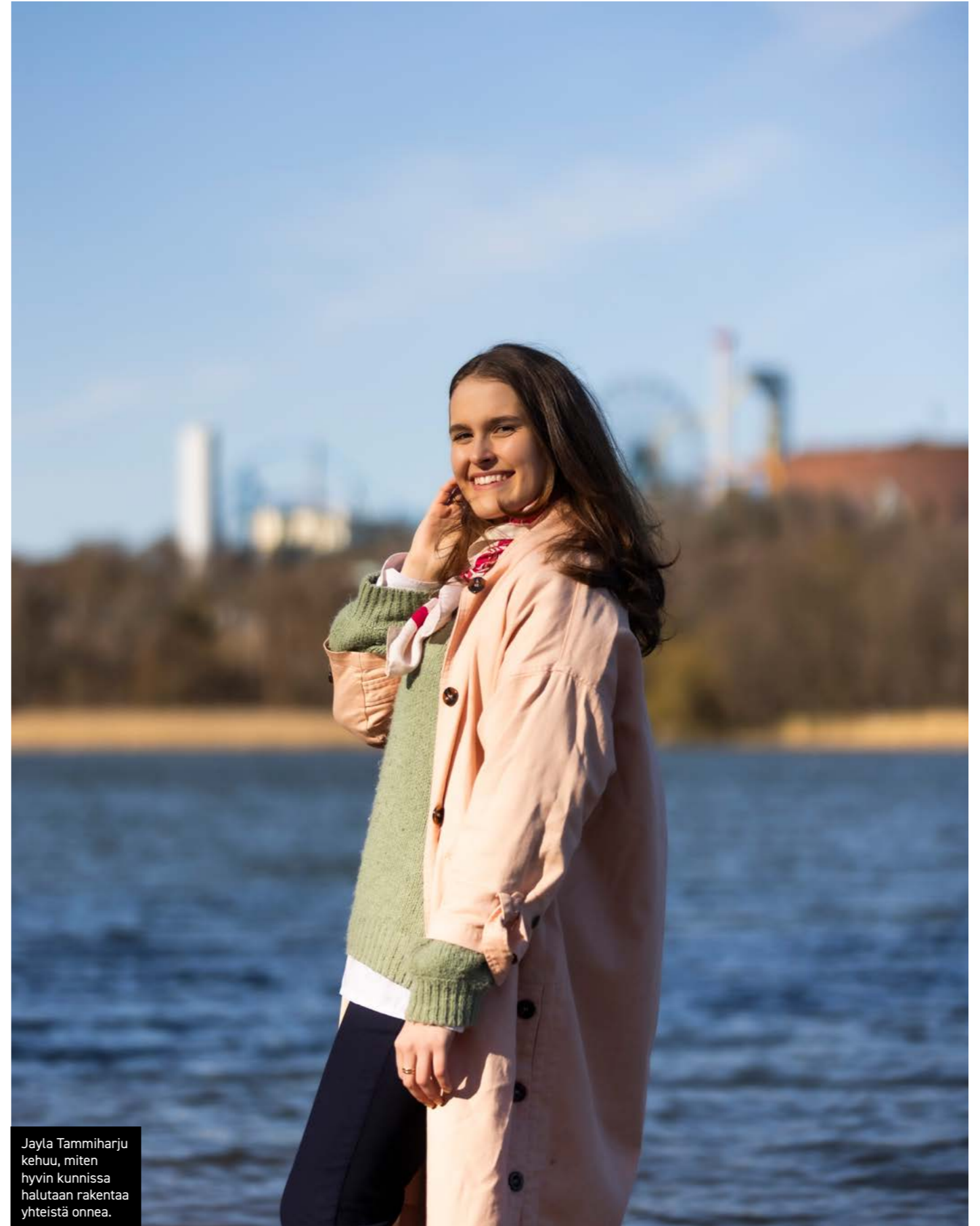
Kunnassa käydään esimerkiksi eskarissa ja koulussa.

– Jos lähdetään ihan siitä, että kuntien järjestämissä palveluissa voidaan löytää esimerkiksi ne ensimmäiset omat kaverit, joiden luo uskaltaa kävellä koulun jälkeen turvallisilla kaduilla – siinähan on jo hyvä onnellisuuden alku.

– Onnellisuusrahasto on nimenomaisesti tuomassa esiin sitä, mikä on jo olemassa ja mitä voimme vahvistaa myös innovatiivisin ottein kunnissa, Tammiharju linjaa. ■



Tämä voi auttaa miettimään yhteisiä mahdollisuuksia.



Jayla Tammiharju kehuu, miten hyvin kunnissa halutaan rakentaa yhteistä onnea.

Hyvä virkakieli säästää hermoja ja vähentää valituksia



Kunta käyttää valtaansa sanoilla. Pöytäkirjat, päätökset, kirjeet, sähköpostit, verkkosivut, puhelinkeskustelut. Kaikki tämä on virkakieltä. Hyvä virkakieli säästää aikaa. Jos virkakieli on sekavaa, edessä on helposti katkera valituskiere niin sosiaalisessa mediassa kuin tuomioistuimissakin. Pykäläpeikko rapsuttaa päätään.

I Virkakielen asiantuntija

Kotimaisten kielten keskuksen (Kotus) erityisasiantuntija Eliisa Uotila, millaista on hyvä virkakieli?

- Hallintolaki ohjaa katsomaan kieltä monelta kantilta. Avainsanoja on kolme: asiallisuus, selkeys ja ymmärrettävyys.
- Asiallisuus viittaa käytetyn kielen sävyyn, esimerkiksi lukijan puhutteluun. Selkeys nostaa esille tiedon löydettävyyden sekä tekstin silmäiltävyyden. Ymmärrettävyys puolestaan korostaa näkökulman mielekkyyttä ja syy-seuraussuhteiden läpinäkyvyyttä.

Virkatekstin yleisin ongelma?

- Pisteiden pelko. Rohkeasti pisteitä lisää teksteihin, ne eivät ole katoava luonnonvara.
- Yleisemmällä tasolla ongelmana on kielen roolin aliarvioiminen.

Voiko virkamies puhua asiakkaalle tuttavallisesti?

- Voi, mutta tilanteen mukaan sopivasti: esimerkiksi somessa eri tavalla kuin päätöksissä.
- Viranomaisviestinnässä tuttavallisuus voi myös vieraannuttaa tai hämmentää yleisöä.

Virkakielen kultainen nyrkkisääntö?

- Kieli ja tekstit läpäisevät kaiken viranomaistoiminnan; ne ovat virkatyön keskeinen väline, tavoite ja lopputulos. Siksi kaikilla täytyisi olla perustiedot hyvästä virkakielestä.

II Oikeudellinen asiantuntija

Julkisoikeuden professori Tomi Voutilainen Itä-Suomen yliopistosta, mitä virkakynään tarttuvan tulisi vähintäänkin tajuta?

- Viranhaltijan virkavelvollisuutena on käyttää työssään asiallisia, selkeitä ja ymmärrettäviä ilmaisuja.
- Tämä koskee niin päätöksiä, asioiden esittelyä luottamushenkilöille, tiedottamista kuin hallinnon asiakkaan kysymyksiin vastaamista.

Voiko huono virkakieli kaataa päätöksen?

- Sisällöltään epätasainen ja tulkinanvarainen päätös voi johtaa tarpeettomiin valituksiin – ja jopa päätöksen kumoamiseen.
- Asianosaiselle on kerrottava ymmärrettävästi, miksi ja millä perusteella hän ei ole oikeutettu saamaan jotain etuutta tai oikeutta taikka mihin hänen velvollisuutensa perustuvat.

Virkakielen perisynti?

- Virkajargonin viljely pätevyyden korostajana.

Vinkki virkatekstin kirjoittajalle?

- Viranhaltijan on asiakirjoja kirjoittaessaan pysyttävä tiukasti asiassa.
- Siis: ”Älä muuta kuin asiaa virka, ei käy aasinsilta. Kun hyvää kieltä käytät, lakia tarkoin noudattaen täytät.”

III Pykäläpeikon lakitärpiti

Perustuslaki

- 21 § Oikeusturva ja hyvä hallinto: Jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti.

Hallintolaki

- 9 § Hyvä kielenkäyttö: Viranomaisen on käytettävä asiallista, selkeää ja ymmärrettävää kieltä.
- 44 § Päätöksen sisältö: Päätöksestä on käytävä ilmi ratkaisu, sen keskeinen sisältö ja sen perustelut.

Kuntalaki

- 29 § Viestintä: Kunnan on viestinnässään käytettävä selkeää ja ymmärrettävää kieltä ja otettava huomioon kunnan eri asukasryhmien tarpeet.

Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta

- 2 § Saavutettavuus: Viranomaisen digitaalisten palvelujen tulee olla käyttäjälle ymmärrettäviä ja saavutettavia.

IV Pykäläpeikon puujalka-aforismi

”Huono virkakieli on kuin huono tie: perille pääsee ehkä, mutta matkalla menee hermot.”

ARI MÖLSÄ

ari.molsa@oikeusjuttu.fi

Kirjoittaja on Yle Uutisten ja A-studion entinen pitkäaikainen oikeustoimittaja sekä Kuntalehden avustaja. Koulutukseltaan hän on varatuomari ja yhteiskuntatieteiden maisteri.



Kaikki nuoret ovat tärkeitä Nuva ry:n puheenjohtajalle Roger Penterille.

Roger Penter avaa nuorille ovia päätöksentekoon

Jos nähdään, että nuoret haluavat vaikuttaa, sitä pitää tukea, Nuva ry:n puheenjohtaja linjaa.

Teksti ja Kuvat Jouni Lampinen

– Jos nuorisovaltuustojen alueellista yhdenvertaisuutta ja nuorten osallisuutta halutaan hallitusohjelman mukaisesti oikeasti parantaa, tulisi lakiin kirjata nuorisovaltuustoille suora aloiteoikeus esitetyn sijaan.

Näin linjasi Suomen nuorisovaltuustojen liiton puheenjohtaja **Roger Penter** jo helmikuussa Nuva ry:n sivuilla julkaistussa kirjoituksessaan.

Hallituksen esitysluonnos kuntalain muuttamisesta on ollut jo lausuntokierroksella ja hallituksen esitystä valmistellaan parhaillaan.

Näillä näkymin hallitus antaa lakiesityksen vielä kuluvan kevätistuntokauden aikana.

Silloin selviää, miten käy aloiteoikeuden kanssa.

Lausuntokierroksella olleessa esitysluonnoksessa hallitus oli ehdottanut kuntalain muuttamista siten, että nuorisovaltuustojen aloiteoikeuteen sovelletaan kuntalaisaloitetta.

Ensivilkaisulla esitys voi näyttää Penterin mukaan hyvältä. Ja esitystä onkin perusteltu nuorten vaikuttamismahdollisuuksien vahvistamisella.

Todellisuudessa kuntalaisaloite on jo nykyisin nuorisovaltuustojen käytettävissä, eikä esitysluonnos tuonut mukanaan mitään aidosti uutta.

Roger Penter painottaa, että kuntalain kautta on vahvistettava kunnolla nuorten vaikuttamismahdollisuuksia.

– Nuorisovaltuustoilla on oltava suora aloiteoikeus, minkä avulla he pystyvät jättämään valtuutetun tavoin aloitteita valtuuston kokouksessa.

Tämä on ihannetila

Nuva ry toimii nuorisovaltuustojen edunvalvojana ja kerää nuoria vaikuttajia yhteen.

Loimaalla asuva Penter painottaa, että nuorten osallisuutta päätöksentekoon voidaan edistää eri tavoin kunnissa.

Nuorille on tärkeää olla osana päätöksenteonprosessia ja osana organisaatiota.

– Näin nuori alkaa ymmärtämään organisaation rakennetta ja miten päätöksenteko toimii.

20-vuotiaalle Penterille kävi hyvin Loimaan kaupungissa. Hän pääsi osalliseksi päätöksentekoon ja innostui toden teolla.

Loimaalla nuorilla on ollut hyvät lähtökohdat päästä päätöksentekoon, mutta kaikkialla tilanne ei ole samanlainen.

– Lain mukaan jokaisessa kunnassa ja hyvinvointialueella on oltava nuorisovaltuusto. Mutta keinot, joilla nuorisovaltuustot voivat vaikuttaa, eroavat toisistaan nykyisen lain tulkinnanvaraisuuden takia.

– Ihannetilassa nuorilla olisi edustuspaikka hallituksessa, valtuustossa ja kaikissa lautakunnissa. Esimerkiksi Loimaalla nuorisovaltuustolla on kaikki edellä mainitut oikeudet, paitsi kaupunginhallituksen edustus.

Konkretiaa tarvitaan

Nuorisovaltuustot ovat nuorille konkreettisin tapa vai-

kuttaa omaan elinympäristöönsä paikallisesti, Penter jatkaa.

– Se, kuinka hyvät oikeudet nuorisovaltuustolla on kunnassa, vihjailee siitä, miten nuoret nähdään kunnassa, Penter lisää.

– Loimaalla minulle on käynyt hyvin. Sain kasvaa sellaisessa kunnassa, jossa nuorten aktiivinen osallistaminen ja aidot mahdollisuudet vaikuttaa ovat avainasemassa.

– Jos minulla ei olisi ollut näitä mahdollisuuksia, niinhän enhän välttämättä ymmärtäisi tästä järjestelmästä mitään, saatikka olisi nyt tässä.

Penter painottaa, että riippumatta nuorten mahdollisuuksista osallistua päätöksentekoon, päätöksentekijöiden asenne nuoria kohtaan on yleensä tosi positiivinen.

Ja se on tärkeää, että on positiivinen asenne, mutta konkretiaa tarvitaan.

Jos nähdään, että nuoret haluavat vaikuttaa, sitä pitää tukea.

– Kokouspalkkiot ovat nuorten vaikuttamista koskeva arvostuksen osoitus.

– Nuorisovaltuustolla on yleensä oma budjetti. Jossain on määritelty, että se tulee esimerkiksi nuorisopalveluista tai päätöksenteon demokratiakuluista. Jossain kokouspalkkiot menevät nuorisovaltuuston toimintarahoista.

Penter näkisi tärkeänä, että kokouspalkkiot otettaisiin samasta kustannuspaikasta kuin varsinaisen valtuuston jäsenien palkkiot.

– Olisi tärkeää, että kokouspalkkiot eivät olisi pois nuorten toiminnasta.

"Se on, mitä rakastan"

Penter kertoo asuneensa yli 15 000 asukkaan maaseutukaupungissa viisivuotiaasta alkaen.

Penter (kok.) on Loimaan kaupunginvaltuutettu, kaupunginhallituksen varajäsen, sivistyslautakunnan jäsen ja vaalilautakunnan varapuheenjohtaja sekä varajäsenenä maakuntavaltuustossa.

Hän matkustaa mielellään Nuva ry:n puheenjohtajana pitkin Suomea.

Penter myöntää olevan unelmatyössään.

– Nuorisovaltuustoissa on niin monenlaisia ihmisiä eri taustoista ja arvoista ja se on, mitä rakastan. On asetuttava toisen ihmisen kenkiin, ja yritettävä ymmärtää, mistä näkökulmasta toinen katsoo asioita.

– Se luo suvaitsevamman ympäristön, kun ei ole pelkästään omassa kuplassa.

Nuva ry:ssä asioita ei katsota vain yhden puolueen silmälasien läpi.

– Kaikista arvoista muodostuu yhteinen kanta, mikä on paras tapa edistää nuorten asiaa.

Tasapainoa uutisointiin

Nuoret miettivät paljon tulevaisuutta ja esimerkiksi sitä, miten eläkejärjestelmä kestää.

Ja tietenkin nuoret pohtivat, miltä oma tulevaisuus näyttää.



Nuorisovaltuustoilla on oltava suora aloiteoikeus.

Olisi tärkeää, että kokouspalkkiot eivät olisi pois nuorten toiminnasta, sanoo Roger Penter.



Koko ajan tapahtuu hyviä asioita.

– Sehän on tosi epävarmaa, Penter jatkaa.

Silti Nuva ry:n puheenjohtaja näkee julkisuudessa jopa kohtuuttoman paljon negatiivisuutta suhteessa siihen, mitä voitaisiin uutisoida.

– Koko ajan tapahtuu hyviä asioita. Ei ole pelkkää huonoa kaikki.

Huipputapaaminen edessä

Nuva ry on yli 300 kunnan ja 21 hyvinvointialueen nuorisovaltuustojen valtakunnallinen edunvalvoja ja nuorten osallisuuden asiantuntija.

Nuva ry:n työhön kuuluu myös nuorten vaikuttajien ja heidän kanssaan työskentelevien kouluttaminen.

– Ja tukeminen, puheenjohtaja Roger Penter lisää.

Oma lukunsa on Nuva ry:n järjestämä Nuorten vaikuttajien Huipputapaaminen, joka kokoaa vuoden lopulla nuoria eri puolilta Suomea keskustelemaan

yhteiskunnallisista aiheista.

Jokainen Manner-Suomen kunta ja hyvinvointialue on saanut kutsun ja valinnut edustajansa tapahtumaan.

– Viime vuonna käsitelimme sosiaali- ja terveystieteiden toimialaan liittyviä asioita nuorten näkökulmilla, Roger Penter sanoo.

Yhteistyöhistoria Nuva ry:n ja useiden ministeriöiden välillä on osoittanut, että Huipputapaamista pidetään tärkeänä tapahtumana.

– Huipputapaaminen on Nuva ry:n vaikuttavin tapahtuma, missä nuoret pystyvät vaikuttamaan kehitystyöhön.

Jo kymmenettä kertaa järjestettävässä Huipputapaamisessa lähes sata nuorta kohtaa Suomen vaikutusvaltaisimpia päättäjiä. ■

ROGER PENTER

■ Nuva ry:n puheenjohtaja

■ Asuu Loimaalla

■ Kaupunginvaltuutettu

Haloo, haloo, kuuleeko Seinäjoen muuttajapuhelin!

Kunnat kilpailevat muuttajista. Avaruuden pääkaupungissa otettiin käyttöön väline, jonka Alexander Graham Bell patentoit 1876. Seinäjoella puhelimeen ei vastaa tekoäly, vaan oikea ihminen.

Teksti Tiina Isotalus ja Jyrki Liikka

Kunnat eri puolella Suomea käyvät hurjaa taistelua muuttajista. Jotkut kunnat koettavat houkutella asukkaita euron hintaisella tonilla. Monessa kunnassa tarjotaan vauvarahaa, kotihoidon lisää tai ilmaista varhaiskasvatusta. Muutaman vuoden takainen tempaus Porissa oli lähettää rakkauskirjeitä entisille porilaisille ja maanitelu heitä palaamaan takaisin.

Houkuttelukamppailussa on vahvasti mukana myös Seinäjoki, joka avasi keväällä muuttajapuhelimen. Palvelu oli suunnattu erityisesti Seinäjoelta lähteneille 25–35-vuotiaille nuorille aikuisille, joille kaupunki lähetti hiljattain myös postikortin muistutukseksi olemassaolostaan ja seinäjokisen elämän autuudesta.

Muuttajapuhelimeen vastasivat tutut seinäjokiset, kuten kaupunginvaltuuston puheenjohtaja ja kansanedustaja **Paula Risikko**, Diili-kilpailusta tuttu **Arttu Seppälä** sekä kaupunginjohtaja **Jaakko Kiiskilä**.

Seinäjoki vastasi, kun Päätävät elimet tarttui puhelimeen.

– Seinäjoen kaupungin muuttajapuhelin ja puhelimesta kaupunginjohtaja Jaakko Kiiskilä.

Täällä ei silmä pötkää – puheluja tosimelellä

Kiiskilä oli keväällä viikon ajan muuttajapuhelinvastaajana. Kiiskilän mukaan kysymykset koskivat enimmäkseen ihmisten perusarkea ja Seinäjoen tarjontaa.

– Yritän parhaani mukaan kertoa, millaista arkipäiväinen elämä täällä on. Seinäjoen kohdalla mainostaminen on sillä lailla kivaa ja helppoa, että täällä on paljon tekemistä. On paljon erilaisia harrastuksia, on kulttuurista, liikuntaa ja tietysti myös niitä kovia arvoja, eli työpaikkoja.

Selkeäsanainen ja myyntimiehen elkeit hallitseva kaupunginjohtaja kertoo, että ihmiset ovat soittaneet tosimelellä tilanteessa, jossa he joko vahvasti harkitsevat muuttamista tai jompikumpi puolisoista on jo saanut työpaikan Seinäjoelta.

– Ratikkapanostusta emme ole vielä tehneet, olemme upeasti hyvien yhteyksien ja lähietäisyyksien kaupunki. Täällä pääsee kätevästi paikasta toiseen, on alla sitten auto, polkupyörä tai jos liikkuu kävellen.

Avaralla lakeudella on aina vasta- tai myötätuuli.

– Täällä ei silmä pötkää, muistuttaa Kiiskilä.

Kaupunginjohtajalle voi aina soittaa

Kaikkiin kysymyksiin ei puhelun aikana välttämättä saa vastausta, varsinkin jos kysymys on teknisuudellinen tai liittyy esimerkiksi



Jaakko Kiiskilä, Paula Risikko ja Arttu Seppälä. Kuva: Seinäjoen kaupunki

rakennuslupaprosesseihin.

– Silloin otan kysymyksen ja yhteystiedot ylös ja selvitlemme asiaa. Tai annamme kaupungin ammattiosajaan yhteystiedot, jolta voi kysyä.

Muuttoapua kirjalaatikoiden kantamiseen Kiiskilä ei ihan suoraan luvannut antaa.

Puhelinkokeilu on saanut hyvin huomiota ja myönteistä palautetta. Ei olisi yllätys, jos muuttajapuhelin vielä joskus palaisi.

Yhden asian hän kuitenkin lupasi.

– Muuttajapuhelin on aina kaupunginjohtajan numerossa – tänne voi koska tahansa soittaa, jos Seinäjoki kiinnostaa.



Päätävät elimet -podcast antaa äänen myös kuntaflensereille, eli kuntien erilaisille vaikuttajille. Löydät sen Spotifystä, Apple Podcasts -palvelusta ja muilta alustoilta. Seuraa Päätävät elimet -podcastin sisältöjä ja tekemistä myös somessa.

Tietosuojakielellä suostumus ei aina tarkoita lupaa

Miten kunta saa käsitellä henkilötietoja? Mitä kuntalaisen suostumus eri tilanteissa tarkoittaa? Johtava juristi Ida Sulin avaa henkilötietojen käsittelyä, joka ei aina perustu ihmisen antamaan lupaan, vaan sallivaan tai velvoittavaan lakiin.

Yksinkertaiselta kuulostava käsite suostumus on kunnan arkisessa tietosuojakäytössä tosiasiaa monimutkainen. Suostumukseen liittyy usein väärinkäsityksiä, koska sanaa käytetään eri merkityksissä. Arkikielessä suostumus tarkoittaa yleensä lupaa. Oikeudellisessa yhteydessä se taas voi olla joko varsinainen käsittelyn peruste, lisäsuoja tai tapa mahdollistaa tietojen luovuttaminen. Merkitys riippuu aina tilanteesta.

Yhteinen nimittäjä kaikille näille merkityksille on se, että suostumus liittyy ihmisen oikeuteen vaikuttaa omiin tietoihinsa. Se ei kuitenkaan tarkoita, että kaikki henkilötietojen käsittely perustuisi ihmisen antamaan lupaan. Erityisesti julkisessa toiminnassa keskeistä on se, mitä laki sallii ja edellyttää.

YKSI SUOSTUMUKSEN merkityksistä toki on yleisesti tunnettu tilanne, jossa ihminen antaa luvan omien tietojensa käsittelyyn. Tällöin puhutaan suostumuksesta käsittelyn oikeusperusteena. Se tarkoittaa, että henkilötietoja voidaan käsitellä, koska ihminen on itse hyväksynyt sen. Jotta suostumus olisi pätevä, sen täytyy täyttää useita vaatimuksia: sen on oltava vapaaehtoinen, tarkasti rajattu tiettyyn tarkoitukseen, annettu riittävän tiedon perusteella ja ilmaistu selkeästi. Lisäksi suostumuksen voi aina peruuttaa.

Käytännössä tämä ei kuitenkaan ole

viranomaisten toiminnassa tavallinen tilanne. Kunnat ja muut viranomaiset käsittelevät henkilötietoja yleensä siksi, että laki velvoittaa tai sallii sen. Esimerkiksi opetuksen järjestäminen tai tonttien jakaminen edellyttää henkilötietojen käyttöä. Näissä tilanteissa ei voida nojata siihen, että ihminen antaa tai jättää antamatta suostumuksensa, koska palvelu ei saa olla siitä riippuvainen. Jos suostumuksen antamatta jättäminen johtaisi siihen, ettei ihminen saa palvelua, suostumus ei olisi aidosti vapaaehtoinen.

Tämän vuoksi suostumus ei yleensä toimi viranomaistoiminnassa varsinaisena perusteena käsitellä henkilötietoja. Sen sijaan henkilötietojen käsittely kunnissa perustuu lähinnä joko kunnan lakisääteisiin velvoitteisiin tai yleiseen etuun.

TOINEN MERKITYS suostumukselle liittyy suojatoimeen. Tämä tarkoittaa tilannetta, jossa tietojen käsittely on jo muuten sallittua, mutta suostumusta käytetään lisäturvana. Se voi esimerkiksi vahvistaa henkilön asemaa tilanteessa, jossa tietoja käytetään hieman eri tavalla kuin alun perin. Sama vahvistaminen pätee, kun käsittelyyn liittyy erityisiä riskejä, esimerkiksi uuden teknologian käyttöönoton myötä. Tällöin suostumus ei ratkaise sitä, saako tietoja käsitellä, vaan se täydentää muita suojakeinoja ja lisää läpinäkyvyyttä.



Jotta suostumus olisi pätevä, sen täytyy täyttää useita vaatimuksia.

KOLMAS TÄRKEÄ merkitys liittyy salassa pidettäviin tietoihin. Lainsäädäntö suojaaa monia henkilötietoja niin, ettei niitä saa luovuttaa eteenpäin. Tällaisia voivat olla esimerkiksi terveyttä tai sosiaalihuoltoa koskevat tiedot. Tietyissä tilanteissa tieto voidaan kuitenkin luovuttaa, jos henkilö itse antaa siihen suostumuksensa. Tällöin suostumus toimii ikään kuin poikkeuksena salassapitosäännöstä. On kuitenkin tärkeää ymmärtää, että tämä ei vielä yksin riitä: myös tiedon vastaanottajalla täytyy olla lain mukainen oikeus käsitellä tietoa.

Ida Sulin

Kirjoittaja on Kuntaliiton johtava juristi

🔍 mitä kunnat|

- 🔍 **mitä kunnat oikeasti tarvitsevat?**
- 🔍 mitä kunnat tarvitsevat taloushallinnon muutoksessa?
- 🔍 mitä kunnat odottavat palkanlaskennalta?
- 🔍 mitä kunnat tarvitsevat tulevaisuudelta?

Sarastia

Olemme Suomen johtava talous- ja palkkahallinnon kumppani kunnille ja hyvinvointialueille.

Yhdistämme julkisen sektorin syväosaamisen ja yksityisen sektorin tehokkuuden, ja tarjoamme asiakkaillemme jatkuvuutta ja kehityskykyä silloinkin, kun toimintaympäristö muuttuu.

Osana Administer Groupia olemme entistäkin vahvempi kumppani.